

STUDIU

de analiză și integrare a Agendei „Femei, Pacea și Securitatea” în activitatea și Strategiile Asociațiilor Grup de Acțiune Locală

Acest studiu este elaborat în cadrul proiectului „Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate”, finanțat printr-un grant de la Institutul de Raportarea Războiului și Păcii (IWPR) cu sprijinul Guvernului Regatului Unit. Opiniile, constatările și concluziile menționate în acest document sunt ale autorilor și nu reflectă neapărat pe cele ale IWPR sau ale guvernului Regatului Unit.

Cuprins

Acronime și abrevieri	2
Introducere	3
Sumar executiv	4
Partea 1. Delimitări conceptuale a noțiunilor de reziliență, Agenda “Femei, Pacea și Securitatea”, CLLD și parteneriat GAL	6
Partea 2. Cadrul normativ și de politici privind implementarea Agendei FPS în activitatea GAL	8
2.1. Direcții strategice la nivel internațional	8
2.1.1. Obiectivul 16 al agendei 2030	8
2.1.2 Rezoluția 1325 a consiliului de securitate ONU – Femeile, Pacea și Securitatea	9
2.1.3. Rezoluții conexe domeniului pace și securitate	10
2.2. Cadrul normativ și de politici naționale	11
2.2.1 Cadrul normativ național	11
2.2.2 Documente de politici la nivel național	13
Partea 3. Metodologie	16
Partea 4. Gradul de integrare a Agendei „Femei, Pace și Securitate” în SDL GAL	20
Partea 5. Gradul de integrare a dimensiunii de gen și a Agendei FPS în activitatea GAL	22
Concluzii	30
Recomandări	33
Despre RNDRL	34

Autoare: Natalia Rotari, Tatiana Castrașan, Cristina Dușa

Acronime și abrevieri

IWPR	Institutul de Raportare a Războiului și Păcii
BREN	Resilience in the Building Eastern Neighbourhood (Program)
RM	Republica Moldova
RNDRL	Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER
LEADER	Abordarea LEADER – acronim din limba franceză – „Liaison Entre Actions de Développement de l’Économie Rurale”, ce înseamnă „legături între acțiuni pentru dezvoltarea economiei rurale” – este o metodă de dezvoltare a comunităților din zonele rurale, care implică actorii locali în elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală și care funcționează în baza următoarelor principii: abordare teritorială, parteneriate locale, abordare „de jos în sus”, acțiuni integrate și multisectoriale, inovație, colaborare în rețea și cooperare.
DLRC (eng. CLLD)	Dezvoltarea Locală sub Responsabilitatea Comunității – Un instrument european de dezvoltare teritorială și combatere a sărăciei și a excluziunii sociale prin implicarea comunității, formarea unui parteneriat local și implementarea unor Strategii participative de Dezvoltare Locală (SDL)
GAL	Asociație Grup de Acțiune Locală
SDL	Strategia de Dezvoltare Locală a Asociației GAL
FPS	Agenda „Femei, Pacea și Securitatea”
AO	Asociația Obștească
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială
OSC	Organizațiile Societății Civile
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PA	Plan de acțiuni

Introducere

Prezentul Studiu a fost elaborat în contextul implementării proiectului „Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate”, implementat de [Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER](#), în cadrul Programului [Resilience in the Building Eastern Neighbourhood \(BREN\)](#), cu suportul financiar al [Institutului de Raportare a Războiului și Păcii \(IWPR\)](#).

Acțiunile proiectului au fost concepute pentru a dezvolta reziliența în promovarea securității, păcii și stabilității în regiunea limitrofă cu Localitățile din stânga Nistrului prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală (GAL-urilor), întrucât acestea joacă un rol activ la nivel local, având capacitatea de a contribui semnificativ la stabilitatea și influența pozitivă asupra zonelor rurale.

În prezent, 10 Asociații GAL sunt repartizate de-a lungul zonei de securitate, fiecare dintre ele fiind rezultatul unui parteneriat solid între sectorul public (autorități publice locale), sectorul civic (OSC-urile și societatea civilă) și sectorul antreprenorial (afaceri mici și mijlocii). Aceste entități contribuie împreună la dezvoltarea comunitară, implementând inițiative locale care promovează coeziunea socială și egalitatea de șanse.

De la adoptarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea (RCSONU 1325) au trecut 24 de ani, iar Republica Moldova și-a asumat implementarea acesteia prin adoptarea celui de-al doilea Program Național dedicat. Relevanța subiectului pentru contextul actual al Republicii Moldova este incontestabilă. Prezentul studiu are ca obiectiv clarificarea și analiza necesității implicării altor actori, cum ar fi Grupurile de Acțiune Locală, în implementarea Programului Național și, implicit, a prevederilor RCSONU 1325.

Deși există un cadru bine definit pentru aplicarea Rezoluției, conștientizarea importanței acesteia rămâne insuficient consolidată la nivelul factorilor de decizie. În plus, fluctuația personalului și pierderea memoriei instituționale reprezintă provocări majore pentru continuitatea acțiunilor legate de Agenda „Femeile, Pacea și Securitatea (Agenda FPS).

Acest studiu își propune să evidențieze necesitatea consolidării unui parteneriat activ și colaborativ pentru o implementare mai eficientă și mai incluzivă a RCSONU 1325. Totodată, acesta oferă o sinteză a obiectivelor de bază ale Rezoluției și explorează modalitățile prin care acțiunile pot fi structurate și implementate prin prisma celor patru piloni fundamentali ai acesteia: participare, prevenire, protecție și recuperare.

Procesul de elaborare a acestui studiu a fost orientat spre:

- Evaluarea cadrului normativ și instituțional existent, la nivel național și internațional, care susține Agenda „Femei, Pacea și Securitatea”;
- Analizarea gradului de participare și reprezentare a femeilor în GAL-uri și în implementarea SDL;
- Identificarea resurselor alocate pentru promovarea egalității de gen și a măsurilor concrete incluse în SDL;
- Formularea unor recomandări practice pentru îmbunătățirea integrării principiilor Agendei FPS în activitatea GAL.

Prin aceste acțiuni, studiul urmărește să contribuie la crearea unor comunități reziliente, care să reflecte valorile egalității de gen și să promoveze securitatea ca pilon fundamental al dezvoltării durabile.

Această lucrare examinează modul în care Agenda „Femei, Pace și Securitate” (FPS) este integrată în activitatea și în Strategiile de Dezvoltare Locală (SDL) ale Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) din Republica Moldova. Studiul a fost realizat în cadrul proiectului „Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate”, implementat de Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER, cu sprijinul Programului „Resilience in the Building Eastern Neighbourhood” (BREN) și finanțat de Institutul de Raportare a Războiului și Păcii (IWPR).

Republica Moldova se confruntă cu multiple provocări legate de securitatea comunitară, dezvoltarea durabilă și coeziunea socială, mai ales în regiunile rurale din zona limitrofă. În acest context, GAL-urile au devenit actori importanți în implementarea inițiativelor locale care promovează egalitatea de șanse, dezvoltarea economică și securitatea comunitară. Studiul a fost conceput pentru a analiza modul în care principiile FPS pot fi integrate în structurile GAL și în documentele strategice ale acestora, contribuind astfel la consolidarea rezilienței comunităților locale.

Obiectivele cercetării:

- Evaluarea gradului de integrare a principiilor FPS în documentele strategice ale GAL-urilor;
- Identificarea provocărilor și barierelor în promovarea egalității de gen și securității comunitare;
- Elaborarea unor recomandări pentru îmbunătățirea participării femeilor în procesele decizionale și dezvoltarea unor comunități reziliente.

Etape și metodologie

Studiul a fost realizat pe baza unei metodologii mixte, incluzând:

- Chestionare online completate de membrii GAL-urilor și reprezentanți ai comunităților locale pentru evaluarea percepțiilor asupra securității comunitare;
- Ateliere participative și focus grupuri organizate în teritoriu pentru a discuta provocările și soluțiile locale legate de Agenda FPS;
- Analiza documentelor SDL și a rapoartelor de activitate ale GAL-urilor pentru a evalua nivelul de integrare a dimensiunii de gen și a principiilor de reziliență comunitară.

Principalele concluzii

- **Cadrul instituțional insuficient dezvoltat pentru promovarea egalității de gen** în cadrul celor 6 GAL-uri analizate.
- **Existența dezechilibrelor de gen și reprezentare insuficientă a altor grupuri vulnerabile în structurile decizionale ale GAL-urilor analizate.** Deși la nivelul membrilor GAL **constatăm o situație relativ echilibrată**, proporția între femei și bărbați variază în cadrul celorlalte 3 organe GAL. Cu toate că situația diferă de la GAL la GAL, per general femeile sunt mai bine reprezentate în comitetele de selectare și sunt subreprezentate în consiliile de administrație și comisiile de cenzori, iar funcțiile de președinte GAL sunt dominate aproape exclusiv de bărbați în contrast cu echipele executive care sunt dominate în totalitate de femei.
- **Implicarea limitată a GAL-urilor în implementarea programelor și activităților ce vizează Agenda FPS și egalitate de gen.**
- **Comunitățile din GAL-uri au o preocupare majoră față de securitatea** economică, socială, mediu și accesul la resurse esențiale, percepend securitatea ca un echilibru între aceste tipuri de securitate și protecția fizică, cu un accent crescut pe nevoile femeilor și grupurilor vulnerabile.

- **Rolul esențial al GAL-urilor în asigurarea securității comunitare** prin mobilizarea resurselor locale, coordonarea intervențiilor în situații de criză și facilitarea colaborării între parteneri. Percepția membrilor GAL evidențiază importanța implicării GAL-urilor și a femeilor în promovarea rezilienței și siguranței. Printre contribuțiile-cheie ale GAL pot fi sensibilizarea comunității, consolidarea capacităților operaționale pentru situații de urgență, sprijinirea victimelor și dezvoltarea parteneriatelor strategice.
- **Nivelul de integrare a Agendei FPS este relativ redus.** În timp ce unele SDL includ obiective generale de incluziune, lipsesc adesea indicatorii specifici de gen și măsurile concrete pentru promovarea participării femeilor.
- Securitatea este percepută ca un mix între stabilitatea socială, economică și protecția fizică. Femeile și grupurile vulnerabile evidențiază lipsa infrastructurii adecvate, precum adăposturile de urgență și sistemele de alarmare, ca fiind probleme critice.
- GAL-urile situate în zonele limitrofe sunt expuse riscurilor geopolitice, inclusiv instabilității din regiunea transnistreană și conflictului din Ucraina. Aceste provocări afectează percepția securității locale și capacitatea de implementare a inițiativelor.

Exemple de bune practici

Proiecte precum „*Nistrul care ne unește*” și „*Aroma bucatelor locale*” demonstrează că inițiativele de dialog și cooperare transfrontalieră pot crește reziliența și coeziunea socială.

Recomandări

- Dezvoltarea infrastructurii de siguranță comunitară;
- Crearea și dotarea adăposturilor de urgență;
- Instalarea sistemelor de alarmare în zonele vulnerabile;
- Consolidarea leadership-ului feminin;
- Organizarea de sesiuni de formare și mentorat pentru femei;
- Promovarea accesului femeilor la poziții decizionale în cadrul GAL-urilor;
- Integrarea dimensiunii de gen în cadrul SDL, elaborarea de regulamente interne cu privire la promovarea egalității de gen ;
- Introducerea unor indicatori specifici de gen în SDL;
- Monitorizarea progresului prin măsuri concrete de incluziune;
- Promovarea parteneriatelor strategice;
- Cooperarea cu organizații specializate în protecția femeilor și prevenirea violenței de gen;
- Implicarea partenerilor locali și internaționali pentru susținerea inițiativelor;
- Sensibilizarea comunității;
- Organizarea de campanii de conștientizare privind egalitatea de gen;
- Implicarea activă a tinerilor și a liderilor comunitari în promovarea valorilor de incluziune și coeziune socială.

Integrarea Agendei FPS în activitatea GAL contribuie la crearea unor comunități reziliente, incluzive și sigure. Aplicarea recomandărilor formulate în acest studiu poate transforma GAL-urile în piloni ai schimbării sociale, sprijinind astfel dezvoltarea durabilă și promovarea egalității de gen în Republica Moldova.

Partea 1. Delimitări conceptuale a noțiunilor de reziliență, Agenda „Femei, Pacea și Securitatea”, CLLD și parteneriat GAL

Conceptul „Femei, Pacea și Securitatea” (FPS) a fost formalizat prin Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată în anul 2000. Această rezoluție recunoaște impactul disproporționat al conflictelor și al violenței asupra femeilor și fetelor și subliniază importanța implicării lor în prevenirea și soluționarea conflictelor, precum și în procesele de reconstrucție post-conflict. De-a lungul anilor, au fost adoptate și alte rezoluții suplimentare care întăresc cadrul FPS, subliniind necesitatea protejării drepturilor femeilor și a promovării participării lor active în toate sferele vieții sociale, economice și politice.

Conceptul de reziliență

Reziliența este capacitatea unui individ, grup sau comunitate de a se adapta, de a rezista și de a se recupera rapid în fața unor adversități sau crize. Aceasta include nu doar încercarea de a reveni la starea anterioară crizei, ci și posibilitatea de a evolua și de a se transforma în mod pozitiv în urma provocărilor. **În contextul comunităților locale, reziliența poate fi văzută ca abilitatea de a gestiona resursele locale și de a dezvolta soluții inovatoare în fața schimbărilor sociale, economice sau de mediu. Aceasta joacă un rol esențial în prevenirea conflictelor și în susținerea dezvoltării durabile.**

Agenda „Femei, Pacea și Securitatea” (FPS)

Agenda „Femei, Pace și Securitate” (FPS) este un cadru internațional dedicat promovării participării egale a femeilor în procesele de pace și securitate, protejării drepturilor lor în situații de conflict și asigurării incluziunii perspectivei de gen în toate eforturile de prevenire și rezolvare a conflictelor. A fost reglementat prin Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată în anul 2000. Prevederile rezoluției recunosc impactul disproporționat al conflictelor și al violenței asupra femeilor și fetelor și subliniază importanța implicării lor în prevenirea și soluționarea conflictelor, precum și în procesele de reconstrucție post-conflict. De-a lungul anilor, au fost adoptate și alte rezoluții conexe care întăresc cadrul FPS, subliniind necesitatea protejării drepturilor femeilor și a promovării participării lor active în toate sferele vieții sociale, economice și politice.

CLLD (Community-Led Local Development)

CLLD reprezintă o abordare integrată de dezvoltare locală, condusă de comunități, care pun accent pe participarea cetățenilor și a organizațiilor locale în procesul decizional. Această metodologie a fost introdusă în Uniunea Europeană în cadrul Politicii de Coeziune și al Politicii Agricole Comune pentru a promova o dezvoltare durabilă, incluzivă și specifică fiecărei regiuni. CLLD a evoluat din abordarea LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale), lansată în 1991, care a demonstrat că implicarea activă a comunităților locale în dezvoltarea regională poate genera soluții inovatoare și eficiente pentru problemele locale.

În contextul Republicii Moldova, implementarea LEADER începând cu anul 2016 reprezintă un pas important în alinierea la standardele europene și promovarea dezvoltării comunităților rurale. Această abordare contribuie la reducerea disparităților teritoriale și la creșterea coeziunii sociale și economice prin sprijinirea inițiativelor locale.

GAL (Grupul de Acțiune Locală)

În sensul [Legii nr. 50 din 09.04.2021 cu privire la grupurile de acțiune locală](#), GAL-ul este definit ca o asociație nonprofit, apolitică, care este creată în bază de parteneriat teritorial, stabilit la nivel local între sectorul public, civic și antreprenorial, cu statut de persoană juridică, în scopul elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare locală în cadrul abordării LEADER și în care niciunul dintre cele trei sectoare nu poate avea mai mult de 49% din drepturile de vot la nivelul decizional.

Din definiția dată de legiuitor, trebuie să trecem în registru câteva elemente esențiale ale GAL și anume:

- Reprezintă un parteneriat instituționalizat;
- Este creat în cadrul unui teritoriu concret;
- Dispune de o strategie de dezvoltare locală;
- Respectă principiile abordării LEADER;
- Între cele trei sectoare constitutive (public, antreprenorial și civic) există o proporție echilibrată.

GAL-ul este unul dintre pilonii de bază ai abordării LEADER și reprezintă, în esența sa, o formă autonomă de cooperare intersectorială care dispune de o viziune clară de dezvoltare a propriului teritoriu și acționează consecvent pentru realizarea ei.

La nivel european, GAL-urile s-au dovedit a fi un instrument de succes în facilitarea cooperării și încurajarea inovațiilor la nivel local. Ele permit comunităților să joace un rol activ în definirea priorităților lor de dezvoltare și în implementarea proiectelor care răspund cel mai bine nevoilor locale.

În Republica Moldova, GAL-urile au fost introduse ca parte a eforturilor de promovare a dezvoltării rurale sustenabile și a alinierii la practicile europene, începând cu anul 2016 la nivel de inițiative informale, iar din 2021 – în calitate de politică publică și instrument de dezvoltare rurală a statului. Aceste structuri au demonstrat un potențial semnificativ în consolidarea coeziunii comunitare și în sprijinirea inițiativelor locale, devenind un instrument esențial pentru dezvoltarea și modernizarea zonelor rurale.

Relevanța integrării Agendei FPS în activitatea GAL și CLLD

În contextul dezvoltării locale și regionale, integrarea tematicii FPS devine crucială din mai multe motive:

1. **Egalitate și justiție socială** – Asigurarea unui tratament egal și just pentru toate persoanele, indiferent de gen, contribuie la dezvoltarea armonioasă și durabilă a comunităților.
2. **Participare și incluziune** – Femeile reprezintă o resursă esențială pentru dezvoltare, iar implicarea lor în procesele decizionale și în proiectele de dezvoltare locală duce la soluții mai comprehensive și mai eficiente.
3. **Reziliență comunitară** – Comunitățile care includ și valorifică contribuțiile tuturor membrilor săi, inclusiv femeile, sunt mai capabile să facă față provocărilor și să se recupereze după crize.
4. **Prevenirea conflictelor** – Participarea activă a femeilor în procesele de pace și securitate reduce riscul de violență și conflict și contribuie la construirea unei păci durabile.

Conceptul de reziliență, Agenda „Femei, Pacea și Securitatea”, CLLD și parteneriatul GAL reprezintă piloni importanți pentru promovarea dezvoltării durabile și a coeziunii sociale la nivel local și regional. Integrarea acestor concepte în activitatea Grupurilor de Acțiune Locală și în implementarea strategiilor de dezvoltare locală permite valorificarea potențialului tuturor membrilor comunității, contribuind astfel la prevenirea conflictelor și la construirea unor comunități mai reziliente și mai incluzive. Importanța lor pentru actualul studiu constă în capacitatea de a furniza un cadru teoretic și practic solid pentru analiza și integrarea dimensiunilor de gen, pace și securitate în politicile și inițiativele de dezvoltare locală.

Partea 2. Cadrul normativ și de politici privind implementarea Agendei FPS în activitatea GAL

2.1. Direcții strategice la nivel internațional

2.1.1. Obiectivul 16 al agendei 2030

Organizația Națiunilor Unite (ONU), fondată în 1945, are 193 de state membre și misiunea de a asigura pacea mondială, respectarea drepturilor omului, cooperarea internațională și aplicarea dreptului internațional. ONU previne conflictele, mediază pacea și desfășoară misiuni de menținerea păcii, iar țările membre ratifică documente adoptate pentru implementarea acestor principii.

Agenda 2030 este un program global pentru dezvoltare durabilă, echilibrând dimensiunile economică, socială și de mediu, aplicabil atât statelor dezvoltate, cât și celor în curs de dezvoltare. Aceasta include 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) care vizează eradicarea sărăciei, reducerea inegalităților și protecția planetei până în 2030.

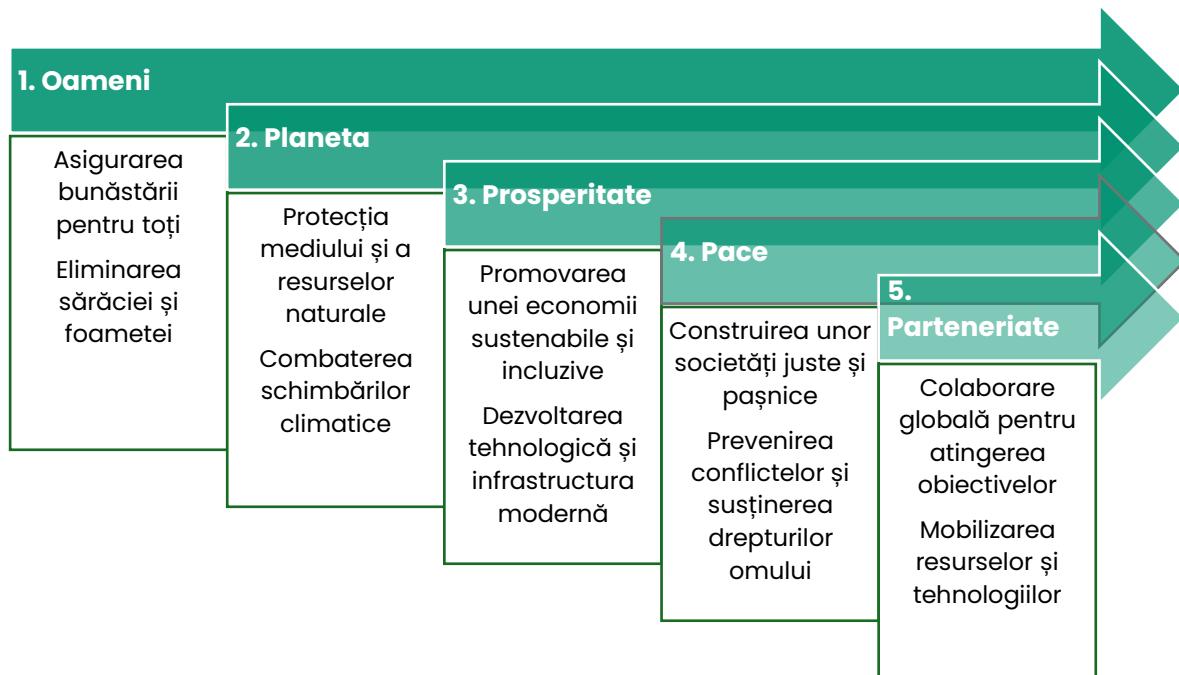
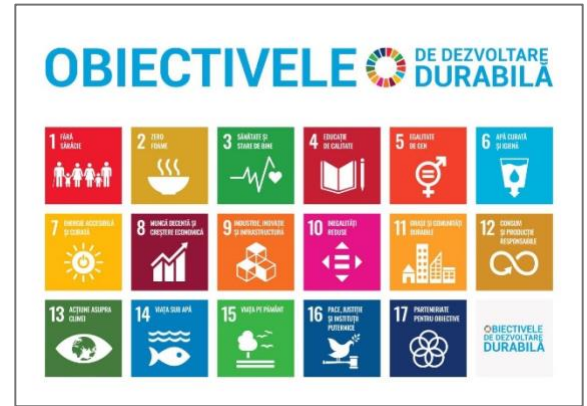

Figura 2.1. Pilonii Agendei 2030

Obiectivul 16 – pacea, justiția și instituții puternice – se referă la promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii pentru o dezvoltare durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii la toate nivelurile.

„Pacea, stabilitatea, drepturile omului și o guvernare eficientă în baza supremației legii sunt conduite importante pentru dezvoltarea durabilă. Trăim într-o lume care este tot mai divizată, unele regiuni se bucură de pace durabilă, securitate și prosperitate, pe când altele sunt într-un ciclu permanent de conflict și violență. Această situație nu este inevitabilă și trebuie rezolvată.

¹ Palihovici S., Femeile, pacea și securitatea. Note de curs pentru funcționarii publici și funcționarele publice. Chișinău 2022, p. 40

Gradul înalt de violență armată și de insecuritate are un impact distructiv asupra dezvoltării țării, afectând creșterea economică și adesea rezultând în dispute de lungă durată, care durează generații întregi. Violența sexuală, crima, exploatarea și tortura sunt de asemenea prevalente acolo unde sunt conflicte sau nu există supremația legii, iar țările trebuie să întreprindă măsuri pentru a-i proteja pe cei care se află în situații de risc.”²

Pentru realizarea Obiectivului 16, țările au convenit:

- Să pună capăt violenței în lume și deceselor cauzate de aceasta.
- Să pună capăt abuzului, exploatării, traficului și tuturor formelor de violență și tortură împotriva copiilor.
- Să garanteze accesul egal al tuturor persoanelor la justiția din țara lor sau la nivel internațional.
- Să combată crima și corupția sub orice formă.
- Să îmbunătățească capacitatea instituțiilor de stat pentru a spori încrederea cetățenilor.
- Să garanteze consultarea cetățenilor și luarea deciziilor de către guvernele lor în interesul copiilor și al adulților.
- Să asigure o identitate tuturor copiilor, inclusiv înregistrarea nașterii.
- Să garanteze accesul liber la informații pentru toate persoanele.
- Să consolideze capacitatea instituțiilor de a preveni violența, terorismul și crima.³

Pacea și securitatea, inclusiv siguranța personală, reprezintă cele mai importante bunuri publice. Conflictele constituie un obstacol major pentru dezvoltare, iar aceasta nu poate progresa fără protecția împotriva violenței fizice și psihologice, care afectează în mod disproporționat femeile și fetele. Chiar și în țările pașnice, violența interpersonală, criminalitatea și acțiunile armate ale grupurilor criminale pot împiedica dezvoltarea. Pentru a preveni violența armată, guvernele trebuie să ia măsuri precum dezarmarea civililor și a foștilor combatanți, întărirea instituțiilor de securitate și poliție, facilitarea accesului la justiție și colaborarea cu organizațiile societății civile pentru combaterea violenței, în special a celei îndreptate împotriva femeilor și fetelor. Este esențial ca și copiii să fie protejați de efectele conflictelor armate, inclusiv de recrutarea lor ca soldați, dar și de orice formă de violență, abuz, neglijare sau exploatare. Asigurarea securității personale, prevenirea conflictelor și consolidarea păcii sunt fundamentale pentru o guvernare eficientă și pentru atingerea dezvoltării durabile.

Prin acțiunile sale, ONU și-a asumat menținerea și apărarea păcii prin: diplomație preventivă; menținerea păcii; consolidarea păcii.

2.1.2 Rezoluția 1325 a consiliului de securitate ONU – Femeile, Pacea și Securitatea

Rezoluția 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată pe 31 octombrie 2000, este piatra de temelie a Agendei Femei, Pace și Securitate. Aceasta evidențiază rolul crucial al femeilor în prevenirea și soluționarea conflictelor, negocierile și consolidarea păcii, intervențiile umanitare și reconstrucția post-conflict, subliniind necesitatea participării lor active în promovarea păcii și securității.

Rezoluția atrage atenția asupra impactului disproporționat al conflictelor armate asupra femeilor și copiilor, reafirmând importanța implicării femeilor în procesele de pace și în luarea deciziilor privind prevenirea și soluționarea conflictelor. Totodată, subliniază că monitorizarea violenței împotriva femeilor poate indica riscul de conflict, iar integrarea acestor date în sistemele de avertizare timpurie poate îmbunătăți predicția violenței de gen și a altor atrocități.

² Albu N., Dimensiunea de gen în sectorul de securitate și apărare. Manual. Modulul II: Politici și direcții de promovare a perspectivei de gen în domeniul păcii și securității. Chișinău 2017, 78 p., p. 21.

³ Ibidem, p. 21

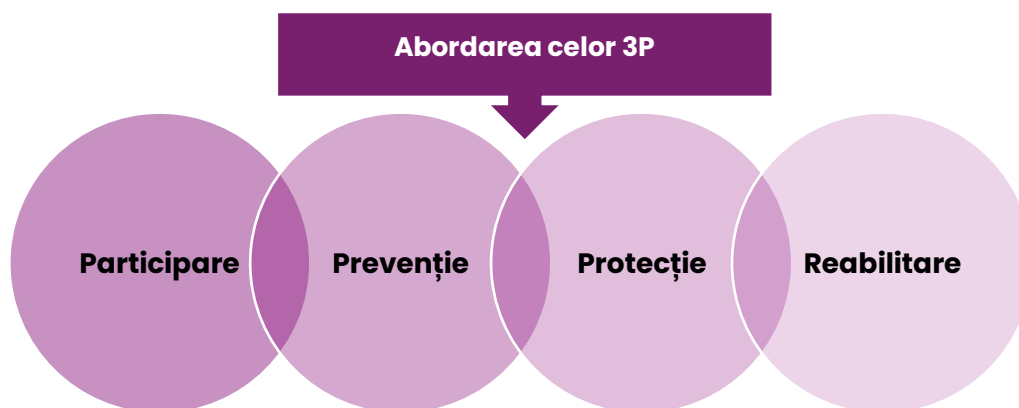

Figura 2.2. Pilonii pe care este fundamentată Rezoluția 1325

I. pilonul de participare – reprezintă creșterea participării femeilor în procesul decizional în cadrul instituțiilor internaționale, pe plan regional și național, dar și în cadrul operațiunilor de menținere a păcii, în special în rândul observatorilor militari și civili, și în cadrul mecanismelor pentru prevenirea, conducerea și rezolvarea conflictelor;

II. pilonul de protecție – pentru protejarea fetelor și femeilor de violență bazată pe diferența de sex/gen și pentru respectarea caracterului umanitar și civil al taberelor și așezărilor de refugiați, părțile unui conflict armat ar trebui să ia măsuri speciale;

III. pilonul de prevenție – presupune măsuri speciale de urmărire în justiție a celor care încalcă legile internaționale pentru prevenirea violenței împotriva femeilor și sprijinirea inițiativelor femeilor în procesul de pace și rezolvare a conflictelor;

IV. pilonul de reabilitare – părțile unui conflict armat ar trebui să respecte caracterul umanitar și civil al taberelor și așezărilor de refugiați și să ia în considerare nevoile particulare ale femeilor și fetelor.⁴

Statele elaborează, de obicei, un Plan de Acțiune bazat pe Rezoluția CSONU 1325 și alte rezoluții conexe. În recomandările ONU privind elaborarea acestor planuri, se subliniază necesitatea alinierii la cadrul normativ și politicile naționale existente, pentru a facilita aplicarea ulterioară. Cu toate acestea, nu există un set unitar de instrumente de politici pentru implementarea Agendei privind Femeile, Pacea și Securitatea.”

2.1.3. Rezoluții conexe domeniului pace și securitate

Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate (CS) al ONU a fost prima care a evidențiat impactul distinct și unori unic al conflictelor armate asupra femeilor. Ulterior, Consiliul de Securitate a adoptat opt rezoluții suplimentare pentru a dezvolta și implementa mecanisme eficiente de aplicare și monitorizare a Agendei „Femeile, Pacea și Securitatea”.⁵

⁴ Vîlcu A. Implementarea Rezoluțiilor ONU privind femeile, pacea și securitatea în mediul military. În: Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I.”, iunie, 2015, pp. 121-122.

⁵ Albu N., Dimensiunea de gen în sectorul de securitate și apărare. Manual. Modulul II: Politici și direcții de promovare a perspectivei de gen în domeniul păcii și securității. Chișinău 2017, 78 p., p. 27.

1. Adoptată în 2008, **Rezoluția 1820** a CS ONU abordează problema violenței sexuale în contexte de conflict, atrăgând atenția asupra gravității acesteia. Rezoluția recunoaște violența sexuală ca o tactică de război și subliniază că violul și alte forme de violență sexuală pot fi considerate crime de război, crime împotriva umanității sau componente ale genocidului.
2. Adoptată în 2009, **Rezoluția 1888** a CS ONU se concentrează pe problema violenței sexuale în conflictele armate. Aceasta subliniază importanța integrării aspectelor legate de violența sexuală în procesele de pace, inclusiv dezarmarea, demobilizarea, reintegrarea, precum și în reformele din domeniul securității și justiției, pentru a sancționa făptașii și a oferi victimelor acces la remedii. Rezoluția introduce noi mecanisme în cadrul ONU, cum ar fi funcția de Reprezentant Special al Secretarului General, și reiterează importanța promovării participării femeilor în negocieri și creșterii numărului acestora în misiunile ONU.
3. **Rezoluția 1889** a CS ONU, adoptată în 2009, îndeamnă statele membre să crească numărul femeilor în roluri decizionale din procesele de pace, să elaboreze rapoarte care integrează perspectivele de gen în contextul conflictelor și construirii păcii, și să includă în misiunile de menținere a păcii consilieri specializați pe aspecte de gen și protecția femeilor. De asemenea, rezoluția solicită dezvoltarea unor indicatori globali pentru monitorizarea și implementarea Rezoluției 1325 și încurajează implicarea activă a femeilor în procesele de reconstrucție și luare a deciziilor politice și economice.
4. **Rezoluția 1960** a CS ONU (2010), care evidențiază importanța datelor de referință dezagregate pe gen cu privire la impactul conflictelor, în special prin prisma violenței sexuale în situații de conflict. Rezoluția stabilește instrumente instituționale de combatere a impunității, prezintă etape specifice necesare pentru prevenirea și protecția împotriva violenței sexuale în situații de conflict și stabilește consecințele violenței sexuale. De asemenea, include: menționarea în rapoartele anuale ale Secretarului General, sesizări către Comitetele de sancțiuni ale ONU și Curtea Penală Internațională, condamnare internațională și despăgubiri.
5. **Rezoluția 2106** a CS ONU (2013) pune accent pe importanța garantării urmăririi penale a faptelor de violență sexuală, cu scopul de a combate impunitatea larg răspândită pentru această infracțiune.
6. **Rezoluția 2122** a CS ONU (2013) introduce măsuri pentru asigurarea participării și rolul conducător al femeilor la prevenirea conflictelor, la procesele de pace și toate măsurile de redresare post-conflict.
7. **Rezoluția 2242** a CS ONU (2015) îndeamnă statele membre să asigure fortificarea Rezoluției 1325 și subliniază în mod repetat importanța implicării femeilor în prevenirea și soluționarea conflictelor și în instaurarea păcii.
8. **Rezoluția 2272** a CS ONU (2016) îndeamnă statele membre să asigure eradicarea exploatarei și a violenței sexuale comise de persoanele implicate în misiunile de menținere a păcii și pedepsirea corespunzătoare a vinovaților.

2.2. Cadrul normativ și de politici naționale

2.2.1 Cadrul normativ național

În Republica Moldova a fost elaborat cadrul regulatoriu în domeniul de pace și securitate. Acest lucru s-a realizat de-a lungul existenței Republicii Moldova ca stat pentru a pregăti societatea în acest sens. Totodată, Republica Moldova este parte a mai multor organisme internaționale și și-a asumat anumite angajamente pe plan internațional.

Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994 statuează în art.1 valoarea supremă a demnității umane, dar și a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Potrivit art. 16 alin. (2) din Constituție, „...toți cetățenii ...sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică,

limbă, religie, sex, opinie, apartenență etnică, avere sau origine socială”. De asemenea amintim și prevederile art. 4 prin care Republica Moldova și-a asumat sincronizarea prevederilor naționale cu cele internaționale.

Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați⁶ garantează exercitarea drepturilor egale de către femei și bărbați în sfera politică, economică, socială, culturală, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în vederea prevenirii și eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex și transpune în legislația națională Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, parțial Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă.

Prezenta lege stabilește cadrul instituțional de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați include: Parlamentul, Guvernul, Comisia Guvernamentală pentru egalitatea între femei și bărbați, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ministerele de resort și alte autorități administrative centrale (APC) și autoritățile publice locale (APL).

Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, care stabilește reglementarea juridică și organizarea activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, sistemul de autorități și instituții abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență. Prezentul act legislativ stabilește că realizarea egalității de gen între femei și bărbați constituie elementul-cheie în prevenirea violenței asupra femeilor.

Legea nr. 121/2012⁸ **cu privire la asigurarea egalității** stabilește măsurile de prevenire și combatere a discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sfera politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar⁹.

Legea definește noțiuni principale cu privire la asigurarea egalității, printre care, cele mai relevante domeniului FPS: discriminare, discriminare directă, discriminare indirectă, discriminare prin asociere, hărțuire, victimizare, instigare la discriminare, acomodare rezonabilă. Legea stabilește un cadru consolidat, care răspunde provocărilor actuale din societate, introduce elemente noi de protecție armonizate standardelor europene, indică unele remedii legale pentru cazurile de discriminare și stabilește un mecanism instituțional de combatere a discriminării și asigurare a egalității prin înființarea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (CPPEADE).

Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei¹⁰, statuează în art. 3, că „Femeile sunt luate în evidența militară numai în cazul trecerii lor în rezervă după îndeplinirea serviciului militar prin contract și excluse din evidența militară la atingerea vârstei- limită de aflare în rezervă sau în alte cazuri prevăzute de legislație”. Serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetățeni a datoriei constituționale privind pregătirea pentru apărare și apărarea Patriei exclusiv în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova. În temeiul aceluiași articol, se stabilește că femeile cu pregătire specială necesară pot îndeplini serviciul militar prin contract.

⁶ Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144448&lang=ro#

⁷ Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144821&lang=ro#

⁸ Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144449&lang=ro#

⁹ Palihovici S., Femeile, pacea și securitatea. Note de curs pentru funcționarii publici și funcționarele publice. Chișinău 2022, p. 134

¹⁰ Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137299&lang=ro#

2.2.2 Documente de politici la nivel național

Referindu-ne la cadrul de politici pentru implementarea RCSONU 135 privind Femeile, Pacea și Securitatea, au fost întreprinse o serie de acțiuni sistemice și coordonate.

În acest sens, primul document de politici la nivel național a fost **Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017–2021, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 259/2017**¹¹, care pe lângă obiectivele precum asigurare a abordării complexe a egalității între femei și bărbați prin participarea femeilor la luarea deciziilor, fortificarea mecanismului instituțional de asigurare a egalității de gen, combaterea stereotipurilor în societate și promovarea comunicării non-violente a stabilit acțiuni în asigurarea egalității de gen în sectorul de securitate și apărare¹².

Figura 2.3. Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova, arii de intervenție

În acest cadru, deducem că Strategia respectivă a fost un instrument important de asigurare a *egalității de gen* – concept care contribuie la crearea unor instituții sensibile la dimensiunea de gen în sectorul de securitate și apărare, care să răspundă în mod eficient necesităților de securitate ale bărbaților, femeilor, băieților și fetelor, dar și la asigurarea unui sistem de securitate și apărare inclusiv. De fapt, cercetătorii din domeniu apreciază această Strategie ca fiind „umbrela Programului Național de implementare a RCSONU 1325”¹³.

Programul național de implementare a Rezoluției ONU 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018–2021 și Planul de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 259/2018¹⁴. Prin acest document, Republica Moldova a demonstrat că procesul integrării femeilor în sectorul de securitate și apărare, în ansamblu, precum și în cadrul Ministerului Apărării și Armatei Naționale, în particular, este ireversibil și se dovedește a fi un succes. Acest proces nu este însă pe deplin complet și sunt necesare eforturi de continuare a politicilor și acțiunilor pentru sprijinirea și asigurarea egalității de gen în sector.

Instituțiile sectorului de securitate și apărare din Republica Moldova au depus eforturi consolidate în vederea integrării perspectivei de gen, asigurării și promovării egalității și echității de gen, prevenirii și combaterii

¹¹ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 259/2017 cu privire la aprobarea Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017–2021 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=99875&lang=ro

¹² Albu N., Mârzac E., Notă analitică. Agenda Femeile, Pace și securitatea: linii directorii pentru implementarea eficientă https://pisa.md/wp-content/uploads/2024/01/NOTA-ANALITICA-AGENDA-FEMEILE-PACEA-SI-SECURITATEA-Linii-directorii-pentru-implementarea-eficienta_2024-1.pdf

¹³ Idem, p. 7

¹⁴ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 259/2018 cu privire la aprobarea Programului național de implementare a Rezoluției ONU 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018–2021 și Planul de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a acestuia https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102219&lang=ro

discriminării, hărțuirii sexuale, violenței în bază de gen și altor comportamente distructive, impulsivității transpunerii Agendei „Femeile, Pacea și Securitatea” la nivel național sub mai multe aspecte (inclusiv prin prisma participării în misiuni și operații internaționale de pacificare).

Gradul mediu de realizare a obiectivelor Programului și Planului de acțiuni, finanțarea scăzută, lipsa unor abordări și practici operaționale sistematice, coordonarea și monitorizarea insuficientă a procesului de implementare – sunt doar câteva concluzii referitoare la felul și modul cum a fost realizat primul Program național de implementare a Rezoluției 1325¹⁵.

De aceea acțiunile autorităților au vizat elaborarea și implementarea următorului **Program național de implementare a Rezoluției ONU 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023–2027, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 152/2023.**

Obiectivele programelor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 2.1. Obiectivele Programelor de implementare a Rezoluției 1325

Programul național I (2018 - 2021)	Programul național II (2023 - 2027)
Reducerea stereotipurilor legate de rolul femeilor în sectorul de securitate și apărare	Creșterea nivelului de participare și reprezentare a femeilor în sectorul de securitate și apărare
Creșterea posibilităților pentru femeile și bărbații din sector de a îmbina viața profesională cu cea de familie	Prevenirea inechităților, violenței și hărțuirii în sectorul de securitate și apărare prin reducerea riscurilor și eliminarea consecințelor asociate discriminării
Prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen din cadrul sectorului	Protecția prin intermediul bunei guvernări și capacități dezvoltate
Dezvoltarea unui sistem incluziv și proactiv de management al resurselor umane	Reabilitarea persoanelor afectate prin măsuri eficiente, sustenabile și inteligente
Implementarea acomodării rezonabile și a măsurilor pozitive în cadrul sectorului de securitate și apărare	sprijin umanitar pentru femeile și fetele care provin din zonele de conflict și postconflict
Consolidarea transparenței și implicării societății civile în deciziile adoptate în cadrul sectorului de securitate și apărare	Comunicarea și raportarea
Dezvoltarea capacităților instituționale pentru integrarea dimensiunii de gen în politicile de securitate și apărare	

Elaborarea și implementarea **Programului Național I** (2018–2021) de punere în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU a fost responsabilitatea exclusivă a instituțiilor de securitate, apărare și ordine publică. Printre actorii principali s-au numărat Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, dar și alte subdiviziuni precum Inspectoratul General al Poliției și Academia Militară. Această abordare a fost esențială pentru crearea asociațiilor de femei în structurile de forță (AFAN, ANFSAI și AFP), un element de noutate la nivel național, care a contribuit la abilitarea femeilor din sector.

¹⁵ Palihovici S., Femeile, pacea și securitatea. Note de curs pentru funcționarii publici și funcționarele publice. Chișinău 2022, p. 147

Cu toate acestea, **Programul Național II** extinde considerabil spectrul actorilor implicați, reflectând o abordare mai incluzivă. Pe lângă instituțiile de securitate și apărare, noul program implică autoritățile **administrației publice centrale și locale, mediul asociativ, sectorul neguvernamental, mediul academic și partenerii de dezvoltare**. Astfel, responsabilitatea implementării se deplasează de la un cadru strict instituțional spre un model de *parteneriat intersectorial*, ceea ce sporește șansele unei implementări eficiente și sustenabile.

Figura 2.4. Dinamica actorilor implicați în implementarea Programului național I și Programului național II

Întrucât gama de probleme cu care se confruntă populația este vastă, în soluționarea acestora sunt implicate atât autoritățile publice, cât și organizațiile din sectorul asociativ. Un rol activ îl pot juca Grupurile de Acțiune Locală, care dispun de capacitatea de a contribui semnificativ la stabilitatea și influența pozitivă asupra comunităților locale, întrucât reprezintă un parteneriat instituțional dintre sectoarele public, civic și antreprenorial.

GAL-urile sunt actori care pot sprijini eforturile de implementare a Programului Național pentru implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023-2027.

Activitățile acestora ar include formarea și abilitarea femeilor pentru a participa activ la prevenirea și rezolvarea conflictelor, consolidând astfel securitatea și stabilitatea la nivel local. De asemenea, prin promovarea egalității de gen și implicarea activă a femeilor în procesele decizionale, proiectul „Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate” contribuie la realizarea obiectivelor Programului de accelerare a egalității de gen pentru anii 2023-2027 și la implementarea Planului de acțiuni aferent. Asigurăm astfel un cadru favorabil pentru promovarea egalității și incluziunea socială în comunitățile locale.

Partea 3. Metodologie

Metodologia utilizată în realizarea studiului a fost fundamentată pe o combinație de metode calitative și cantitative, proiectate să ofere o imagine comprehensivă asupra integrării Agendei „Femei, Pacea și Securitatea” în activitatea Asociațiilor Grup de Acțiune Locală (GAL) și a Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL). Această abordare a permis investigarea detaliată a proceselor existente, identificarea nevoilor specifice ale comunităților și elaborarea unor recomandări clare pentru promovarea egalității de gen și securității comunitare.

Procesul a fost structurat în mai multe etape de bază contribuind la colectarea, analiza și interpretarea datelor relevante, cu scopul de a dezvolta soluții eficiente și sustenabile.

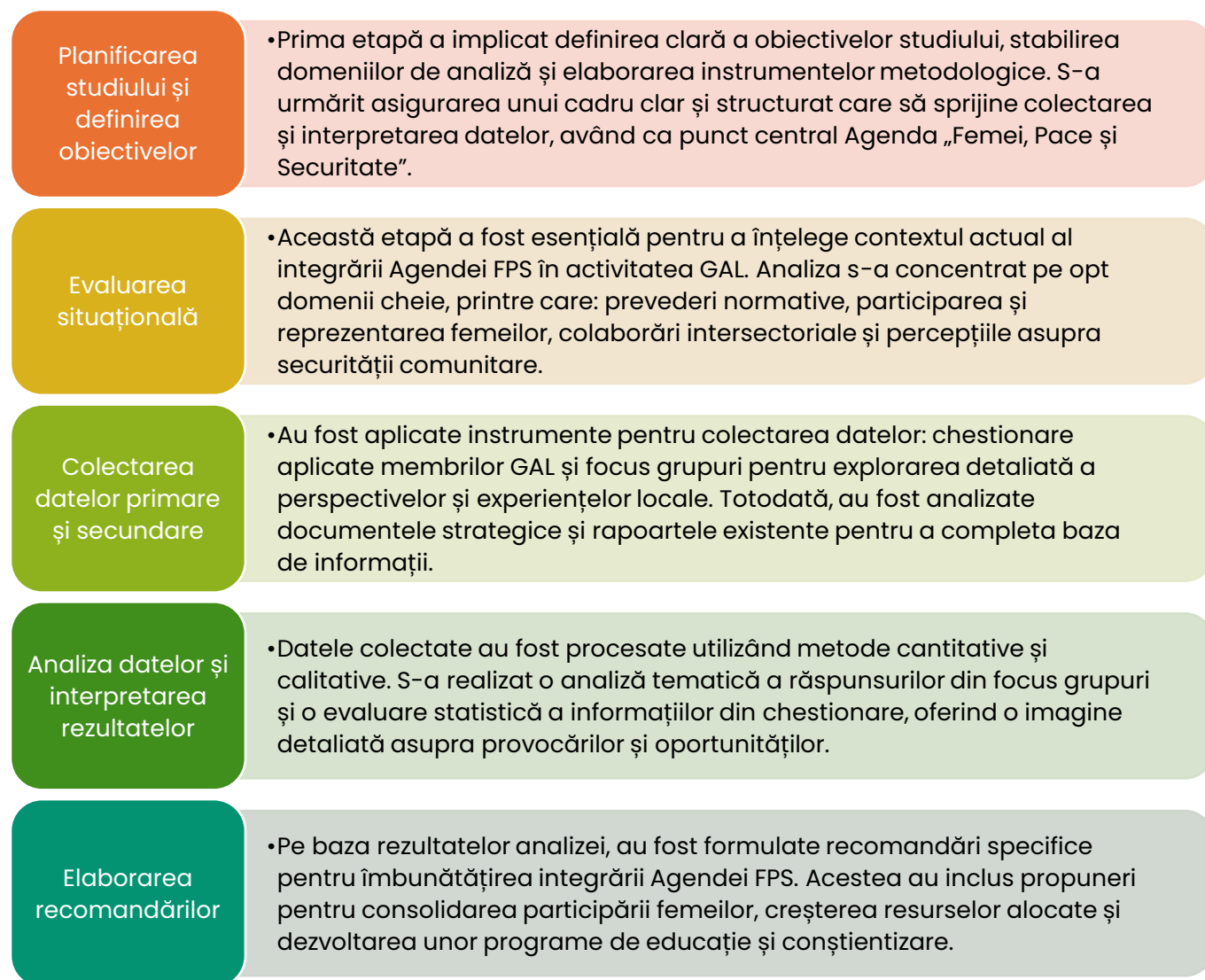

Figura 3.1. Etapele de bază ale metodologiei

Fiecare etapă a metodologiei a fost gândită pentru a răspunde nevoilor specifice ale comunităților GAL și pentru a susține integrarea perspectivei de gen în procesele de planificare și implementare locală. Această abordare sistematică a permis obținerea unei imagini clare și detaliate asupra situației actuale și a direcțiilor de dezvoltare viitoare, contribuind la realizarea unor comunități incluzive, reziliente și sigure.

Pentru o înțelegere completă a gradului de integrare a Agendei „Femei, Pace și Securitate” în activitatea GAL, analiza s-a axat pe 8 domenii cheie, fiecare având un rol specific în evaluarea situației actuale și în identificarea direcțiilor de dezvoltare.

Domenii cheie de analiză și obiectivele lor:

1. Prevederi normative și strategice

Analiza prevederilor legislative naționale și internaționale a fost esențială pentru a înțelege cadrul normativ care sprijină integrarea tematicii „Femei, Pacea și Securitatea”. Studiul a inclus identificarea strategiilor și programelor relevante la nivel național și local, analizând compatibilitatea acestora cu nevoile comunităților GAL.

2. Participarea și reprezentarea femeilor

În cadrul structurilor GAL, s-a evaluat nivelul de participare și reprezentare a femeilor în procesele decizionale. Accentul a fost pus pe identificarea proporției femeilor în funcții de conducere, obstacolele întâmpinate în accesarea acestor poziții și oportunitățile de

3. Asumarea strategică a Agendei FPS în SDL

S-a analizat măsura în care obiectivele Agendei „Femei, Pacea și Securitatea” sunt reflectate în strategiile de dezvoltare locală. Evaluarea a inclus obiectivele specifice, măsurile de sprijin și indicatorii de succes menționați în documentele strategice.

4. Egalitatea de gen în implementarea SDL

Proiectele și inițiativele derulate sub umbrela SDL au fost evaluate din perspectiva egalității de gen. Studiul a urmărit identificarea inițiativelor care vizează abilitarea economică a femeilor și resursele alocate pentru atingerea acestui obiectiv.

5. Colaborare și parteneriate

Evaluarea colaborărilor intersectoriale a fost o componentă importantă a metodologiei. Parteneriatele cu ONG-uri, instituții publice și alte organizații au fost analizate pentru a identifica lecții învățate și oportunități de extindere a sinergiilor.

6. Monitorizare și evaluare

Studiul a investigat mecanismele utilizate pentru monitorizarea progresului și evaluarea impactului inițiativelor legate de Agenda „Femei, Pacea și Securitatea”. Au fost examinate planurile de monitorizare existente, indicatorii de performanță și instrumentele utilizate pentru colectarea datelor.

7. Securitatea și siguranța comunitară

Percepțiile asupra securității și siguranței la nivel local au fost studiate pentru a identifica problemele principale care afectează femeile și comunitățile. Analiza a inclus tipurile de violență raportate și măsurile de protecție disponibile.

8. Educația și conștientizarea

Nivelul de cunoștințe despre Agenda „Femei, Pacea și Securitatea” a fost evaluat în rândul membrilor GAL și al comunității. Accentul s-a pus pe programele de educație și formare existente și pe eficiența campaniilor de conștientizare derulate.

Integrarea domeniilor în metodologie

Abordarea acestor domenii a oferit o imagine detaliată și coerentă asupra stării actuale și a nevoilor comunităților GAL. Prin utilizarea unor instrumente riguroase de colectare și analiză a datelor, metodologia a creat premisele pentru dezvoltarea unor planuri de acțiuni adaptate contextului local.

Colectarea datelor primare și secundare

Procesul de colectare a datelor a fost esențial pentru a asigura relevanța și validitatea concluziilor studiului. Acesta a inclus:

a. Date primare

- A. **Chestionare:** Acestea au fost elaborate și aplicate unui eșantion diversificat de respondenți, incluzând directori de GAL, membri ai GAL și reprezentanți ai comunităților locale. Prin intermediul acestor chestionare, au fost colectate informații despre nivelul de cunoaștere al Agendei FPS, gradul de integrare a principiilor egalității de gen și percepțiile asupra rolului GAL în promovarea securității comunitare.
- B. **Focus grupuri:** Sesiunile interactive au oferit o platformă pentru explorarea profundă a barierelor în participarea activă a femeilor și pentru identificarea soluțiilor posibile. Participanții au fost într-un dialog deschis și constructiv, ceea ce a permis obținerea unor perspective valoroase.

b. Date secundare

- **Analiza SDL:** Strategiile de Dezvoltare Locală ale GAL-urilor au fost analizate pentru a analiza gradul de integrare a Agendei FPS. Acest proces a implicat utilizarea unor instrumente de analiză standardizate, care au asigurat comparabilitatea rezultatelor între diferitele strategii.
- **Documente relevante:** Politici, strategii internaționale și naționale, precum și rapoarte de activitate ale GAL-urilor, au fost examinate pentru a oferi context normativ și pentru a identifica bunele practici existente.

Metode de analiză

Pentru prelucrarea și interpretarea datelor colectate, au fost utilizate metode cantitative și calitative:

a. Analiză cantitativă: Datele obținute prin chestionare au fost prelucrate statistic pentru a identifica tendințe și tipare relevante. Analiza frecvențelor și corelațiilor a permis o evaluare detaliată a gradului de participare a femeilor și a impactului inițiativelor GAL asupra securității comunitare.

b. Analiză calitativă

- **Analiza tematică:** Răspunsurile din cadrul focus-grupuri și chestionare au fost codificate și organizate în teme principale. Această abordare a facilitat identificarea provocărilor și oportunităților pentru promovarea egalității de gen.
- **Analiza de conținut:** SDL și alte documente relevante au fost analizate pentru a identifica obiective specifice, indicatori de performanță și măsuri de implementare legate de Agenda FPS.

Identificarea nevoilor și priorităților

Această etapă a fost realizată printr-un proces colaborativ, utilizând rezultatele focus grupurilor și aplicând metoda SWOT. Evaluarea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor a fost efectuată pentru fiecare GAL, oferind o bază solidă pentru prioritizarea acțiunilor viitoare.

Elaborarea planurilor de acțiuni

Fiecare GAL a dezvoltat planuri de acțiuni personalizate, adaptate contextului local. Acestea au inclus:

- **Obiective strategice:** Consolidarea participării femeilor în procesele decizionale și crearea unor medii mai sigure și mai incluzive.
- **Măsuri specifice:** Organizarea de sesiuni de formare, dezvoltarea parteneriatelor intersectoriale și implementarea unor proiecte pilot destinate sprijinirii grupurilor vulnerabile.

- **Indicatori de realizare:** Stabilirea unor metrice clare pentru monitorizarea progresului, cum ar fi creșterea numărului de femei implicate în leadership-ul GAL.

Impact și sustenabilitate

Rezultatele metodologiei au demonstrat că integrarea Agendei FPS poate contribui semnificativ la:

- Crearea unor comunități mai incluzive și mai reziliente;
- Creșterea participării femeilor în procesele decizionale locale;
- Dezvoltarea unor parteneriate intersectoriale solide.

Abordarea oferă un model replicabil, care poate fi adaptat și aplicat în alte regiuni pentru promovarea egalității de gen și a păcii.

Partea 4. Gradul de integrare a Agendei „Femei, Pace și Securitate” în Strategiile de Dezvoltare Locală ale GAL-ilor

Analiza integrării dimensiunii de gen și a Agendei „Femei, Pace și Securitate” (FPS) în Strategiile de Dezvoltare Locală (SDL) oferă o perspectivă complexă asupra stadiului actual al abordării egalității de gen în comunitățile din Republica Moldova. Studiile recente evidențiază atât progresele realizate, cât și numeroasele lacune existente, subliniind nevoia unei abordări strategice mai clare și mai incluzive.

Rezultatele colectate sugerează că gradul de integrare a FPS variază semnificativ de la GAL la GAL, reflectând contextul socio-economic și capacitatea organizațională specifică fiecărei regiuni. Unele GAL-uri demonstrează o implicare activă în promovarea egalității de gen, în timp ce altele abordează această tematică într-un mod generalist sau marginal.

Pentru a explora aceste diferențe și a identifica oportunitățile de dezvoltare, au fost analizate șase rapoarte de evaluare individuale. Acestea au oferit informații detaliate despre structura și conținutul SDL, gradul de implicare al femeilor și al grupurilor vulnerabile, precum și despre prezența indicatorilor specifici de gen și măsurile de monitorizare a progresului.

Această analiză detaliată contribuie la o mai bună înțelegere a modului în care SDL-urile abordează egalitatea de gen și Agenda FPS, pregătind terenul pentru recomandări practice și strategii de intervenție mai eficiente.

Analiza Strategiilor de Dezvoltare Locală

A. Obiective strategice și măsuri specifice

Din analiza rapoartelor, constatăm că majoritatea SDL nu includ obiective strategice sau măsuri specifice dedicate egalității de gen sau FPS. Aceste aspecte sunt fie tratate indirect, fie complet absente. Spre exemplu, GAL „Tezaurul Botnei” menționează „...consolidarea și diversificarea serviciilor pentru toate categoriile sociale”, dar fără a specifica dimensiunea de gen sau care sunt categoriile sociale la care se referă. O abordare similară se regăsește și în SDL GAL „Stejarul Strămoșești”, unde incluziunea este menționată doar ca *principiu general* fără a fi detaliată prin acțiuni concrete.

Un obiectiv strategic care ar putea fi inclus în SDL este „Creșterea participării femeilor la procesele decizionale și economice prin sprijinirea inițiativelor de antreprenariat feminin”. Astfel de măsuri ar putea include programe de mentorat pentru femei sau facilitarea accesului la finanțare pentru afaceri deținute de femei.

B. Participarea femeilor și a grupurilor vulnerabile

Nivelul de implicare a femeilor în structurile GAL variază între 47% și 60% (vezi detalii în Partea 4), reflectând o participare relativ echilibrată. Totuși, alte categorii vulnerabile, cum ar fi bătrânii sau persoanele cu dizabilități, sunt rar implicate. GAL „Stejarul Strămoșești” utilizează metode participative, cum ar fi focus grupuri și chestionare, pentru a colecta opinii din diverse categorii sociale. Cu toate acestea, participarea efectivă a grupurilor vulnerabile rămâne limitată, fiind influențată de factori precum *accesul redus la resurse sau lipsa unui cadru formal de implicare*.

Organizarea unor forumuri comunitare pentru grupuri vulnerabile poate asigura o platformă deschisă de exprimare a nevoilor și preocupărilor acestora, integrându-le mai eficient în SDL.

C. Indicatori specifici de gen

Strategiile de Dezvoltare Locale analizate nu include indicatori specifici care să măsoare progresul în direcția asigurării egalității de gen sau a integrării Agendei FPS. Planurile de monitorizare sunt fie generale, fie lipsesc indicatorii specifici pentru participarea femeilor.

Introducerea indicatorilor precum „procentul femeilor beneficiare directe ale proiectelor” sau „rata de participare a femeilor în deciziile strategice” ar putea contribui la o monitorizare mai eficientă a progresului în direcția egalității de gen.

D. Riscuri de insecuritate și context geopolitic

Regiunile în care activează GAL-urile se confruntă cu riscuri semnificative de insecuritate din cauza proximității cu zone instabile, precum regiunea transnistreană și conflictul din Ucraina. Aceste riscuri au un impact direct asupra activităților GAL-urilor, influențând stabilitatea economică, socială și nivelul de securitate perceput de comunități. Din analiza rapoartelor SDL, se pot identifica următoarele exemple și provocări concrete:

- *Proximitatea cu regiunea transnistreană* expune GAL-urile la potențiale efecte de destabilizare politică și economică. Lipsa unei colaborări transfrontaliere bine definite crește vulnerabilitatea comunităților. Astfel, proiectele destinate dezvoltării economice locale sunt limitate de accesul restrâns la resurse financiare și de o reticență în atragerea investitorilor externi din cauza riscurilor geopolitice.
- Activitatea GAL-urilor este influențată, inclusiv, de *instabilitatea de-a lungul graniței cu Ucraina*. Rutele comerciale și piețele locale sunt afectate negativ de conflict, limitând accesul producătorilor locali la noi piețe de desfacere. În acest context, populația feminină din zonă este adesea implicată în activități economice informale, ceea ce le expune unor riscuri economice și de securitate în cazul unei crize.
- *Creșterea vulnerabilității comunității la insecuritatea alimentară, economică și energetică*, mai ales în perioade de criză regională. Insecuritatea alimentară afectează direct femeile și copiii, care sunt cei mai dependenți de resursele locale.
- Comunitățile din această regiune sunt afectate de *migrația masivă a populației active*, ceea ce determină o scădere a coeziunii sociale și limitează participarea activă a membrilor la inițiativele GAL, respectiv femeile rămase în comunitate sunt deseori supraîncărcate cu responsabilități familiale, ceea ce le limitează implicarea în inițiativele comunitare și economice.
- *Posibilitatea unei escaladări a conflictelor regionale* afectează *stabilitatea economică* a comunității și atragerea investițiilor externe. În acest context, lipsa resurselor logistice și financiare limitează capacitatea GAL de a implementa proiecte de reziliență.

Elaborarea unor planuri de intervenție rapidă, care să includă protecția femeilor și sprijinirea lor în situații de risc, poate contribui semnificativ la creșterea rezilienței comunității.

E. Asumarea măsurilor de integrare a Agendei FPS

SDL-urile analizate nu conțin secțiuni care să abordeze Agenda FPS sau indicatori de gen. Acest lucru limitează abordarea strategică a tematicii și reduc șansele de a atrage resurse suplimentare pentru inițiativele legate de securitate și egalitatea de gen.

F. Planuri de acțiune și parteneriate

Planurile de acțiune din SDL sunt generale și nu includ măsuri specifice pentru promovarea participării femeilor sau gestionarea riscurilor pentru grupurile vulnerabile. Parteneriatele cu OSC-uri sau autorități publice sunt menționate rar și nu sunt clar definite.

Stabilirea unor parteneriate strategice cu organizații specializate în protecția femeilor poate sprijini implementarea măsurilor de siguranță în comunități.

Partea 5. Gradul de integrare a dimensiunii de gen și a Agendei FPS în activitatea GAL

A. Reglementări și politici existente pentru promovarea egalității de gen.

În baza răspunsurilor oferite de către directorii GAL, s-a constatat că în cadrul celor 6 GAL-uri nu există regulamente specifice sau politici interne adoptate pentru promovarea egalității de gen. Aceasta evidențiază faptul că subiectul egalității de gen nu este abordat ca o prioritate strategică sau operațională la nivelul acestor Asociații. Pe lângă lipsa regulamentelor specifice, analiza a arătat că reglementările sau principiile legate de egalitatea de gen nu sunt incluse în alte documente strategice sau procedurale ale GAL-urilor, precum strategiile de dezvoltare locală, regulamentele de funcționare sau ghidurile interne.

B. Proporția femeilor în funcții de conducere și în organele GAL.

Analiza cu privire la proporția femeilor în organele de conducere și echipele executive GAL a fost realizată în baza registrelor membrilor GAL și datelor din chestionarele completate.

În ceea ce privește ponderea femeilor din totalul membrilor GAL, cei care de fapt constituie Adunarea Generală – organul suprem de conducere al GAL-ului, constatăm o situație relativ echilibrată, de la 39% în GAL Farmecul Nistrului, la 60% în GAL Ecouri Nistrene. Acest fapt ne arată un progres semnificativ în asigurarea echilibrului de gen, demonstrând implicarea activă a femeilor în procesele de la nivel local.

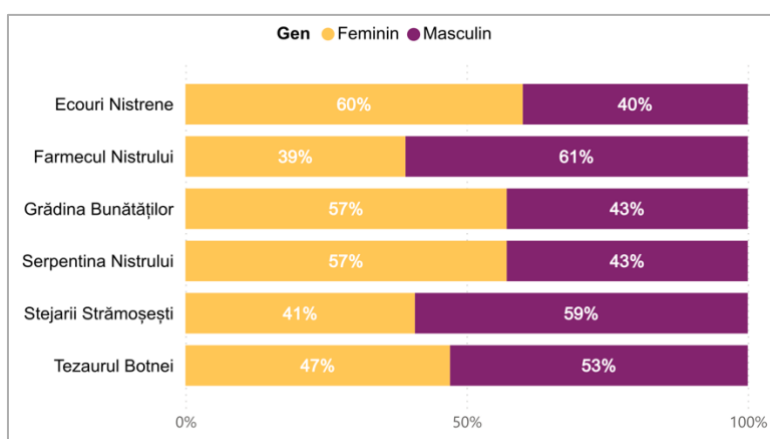

Figura 5.1. Repartizarea membrilor GAL după gen

Analizând mai detaliat același indicator, **observăm o variație pronunțată a ponderii femeilor în totalul membrilor GAL, în funcție de sectoare.** În medie, în cadrul celor 6 GAL-uri, avem un raport relativ echilibrat între % femeilor și % bărbaților doar în sectorul antreprenorial (Figura 5.2), 45% femei și 55% bărbați, pe când în

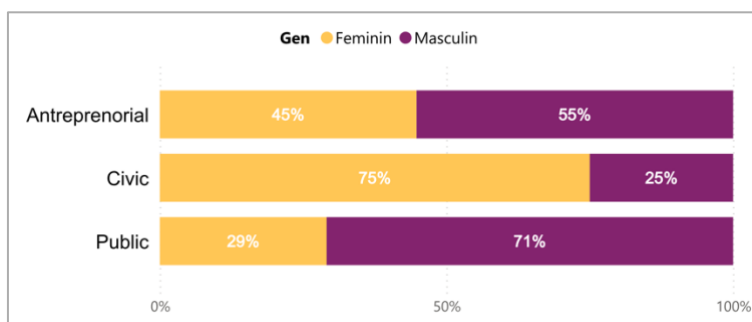

Figura 5.2. Repartizarea membrilor GAL după gen, situația pe sectoare

sectorul civic, ponderea femeilor este mult mai mare – 75%, iar în sectorul public doar 29%. Acest lucru se explică prin faptul că în mare parte, în calitate de membri GAL din partea sectorului public sunt delegați primarii localităților (care cel mai des sunt bărbați) iar din partea sectorului civic sunt implicați reprezentanți ai OSC-urilor locale și persoane active la nivel local, care foarte des sunt femei disponibile să dedice mai mult timp în mod voluntar activităților pentru dezvoltarea comunităților.

Variație pronunțată a ponderii femeilor în totalul membrilor GAL, în funcție de sectoare persistă și în analiza per fiecare GAL în parte (Figura 5.3.), mai mult decât atât, constatăm situații în care acest dezechilibru este foarte pronunțat. De exemplu, în cazul GAL Tezaurul Botnei, sectorul antreprenorial este reprezentat doar de

bărbați, iar în cazul Ecorui Nistrene și Serpentina Nistrului, sectorul civic este reprezentat în mărime de 89% și respectiv 82% de femei, iar bărbații sunt subreprezențați.

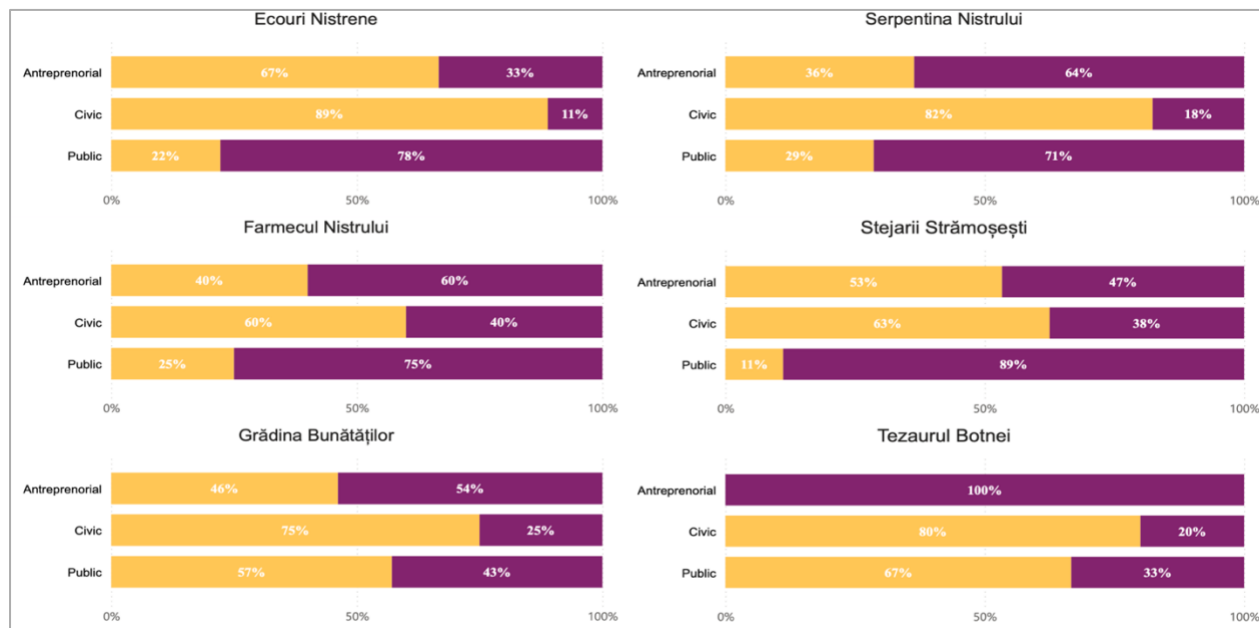

Figura 5.3. Repartizarea membrilor GAL după gen, situația pe sectoare, per fiecare GAL separat

În ceea ce privește organele GAL: Consiliul de Administrație, Comisia de Selectare și Comisia de Cenzori, situația cu privire la raportul procentual dintre femei și bărbați poate fi văzut în figura de mai jos. **Datele analizate sugerează că reprezentarea de gen în organele de decizie ale structurilor GAL este inegal distribuită, cu anumite excepții** (ex. Ecuri Nistrene). Reprezentarea femeilor variază semnificativ între GAL-uri în cadrul consiliilor de administrație, de la un minim de 0% la un maxim de 75%. Acest lucru indică faptul că,

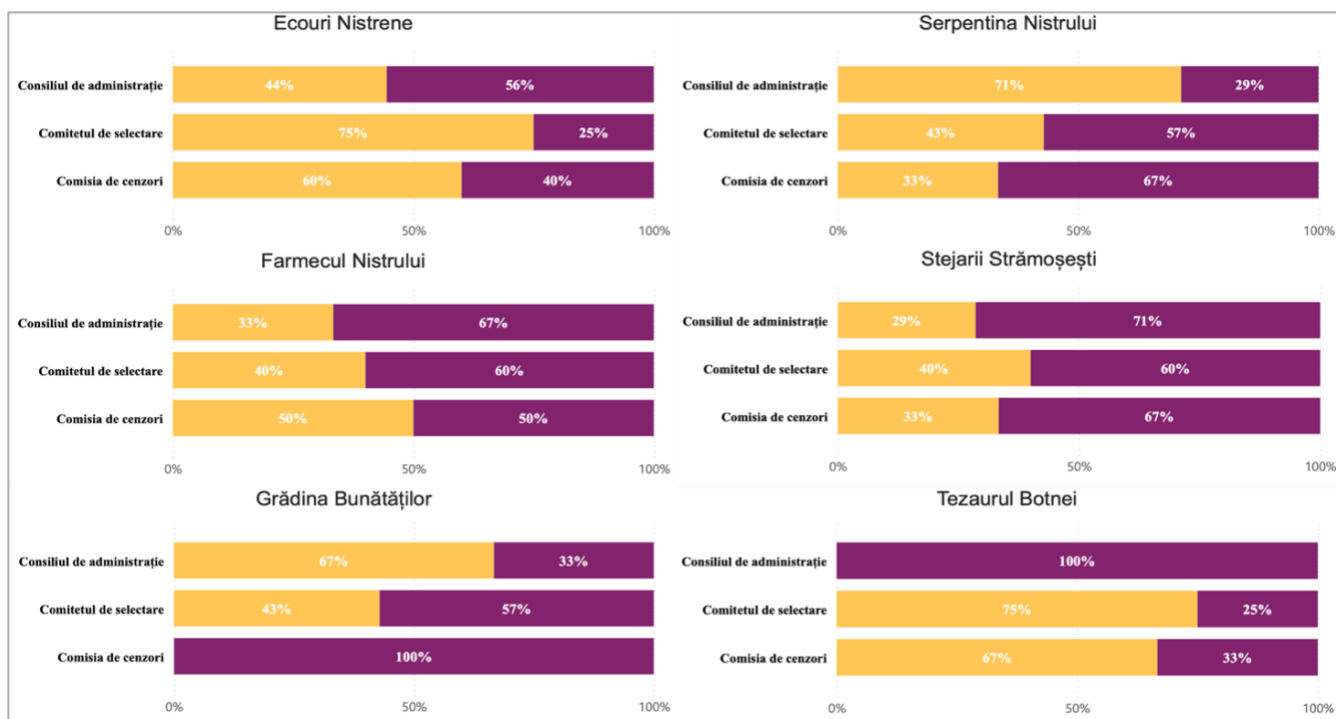

Figura 5.4. Proportia femeilor în organele de conducere GAL

deși există exemple pozitive în care femeile au o prezență dominantă (Grădina Bunătăților și Serpentina Nistrului), în alte cazuri bărbații domină procesul decizional (Tezaurul Botnei, Stejarii Strămoșești și Farmecul Nistrului). În medie, femeile sunt subreprezentate în consiliile de administrație, cu excepții care demonstrează potențialul unor politici incluzive pentru echilibrarea genurilor (Ecouri Nistrene).

Comitetele de selectare reflectă o tendință puțin mai echilibrată, cu reprezentarea femeilor variind între 40% și 75%. În cazul GAL Ecouri Nistrene și GAL Tezaurul Botnei, femeile domină procesul decizional. Femeile tind să aibă un rol mai pronunțat în comitetele de selectare decât în consiliile de administrație sau comisiile de cenzori. Acest lucru sugerează că **în procesul de selectare și evaluare a proiectelor, participarea feminină este mai recunoscută și valorizată. Totuși, echilibrul de gen trebuie urmărit și în cazul acestui organ.**

În cadrul comisiei de cenzori, la fel persistă un dezechilibru pronunțat de gen, fiind dominat de bărbați în cazul a 3 GAL-uri: Grădina Bunătăților, Serpentina Nistrului și Stejarii Strămoșești. În cazul la celelalte 3 GAL-uri constatăm echilibru (Farmecul Nistrului și Ecouri Nistrene) și o dominanță a femeilor în cazul Tezaurul Botnei. Prezența mai redusă a femeilor în cadrul Consiliilor de Administrație și Comisiile de Cenzori pot indica fie o preferință pentru bărbați în rolurile de control financiar și administrativ, fie bariere structurale, educaționale sau culturale care limitează accesul femeilor la aceste poziții.

Din perspectiva analizei poziției de Președinte GAL și a situației cu privire la membrii echipei executive, inclusiv directorul GAL, se observă o supra-reprezentare a bărbaților în funcția de președinte al GAL-urilor, ceea ce indică o tendință de menținere a rolurilor de lider în favoarea acestora. Din totalul celor 6 persoane ce dețin funcția de președinte GAL, 5 sunt bărbați. În schimb, toate echipele executive (care includ pozițiile de: director, manager, contabil etc) sunt formate exclusiv din femei, ceea ce a o predominanță a acestora în funcții tehnice, operaționale și administrative.

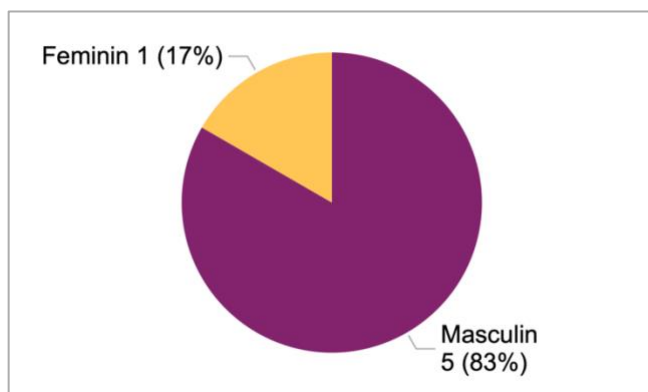

Figura 5.5. Repartizarea persoanelor ce dețin poziția de președinte GAL după gen

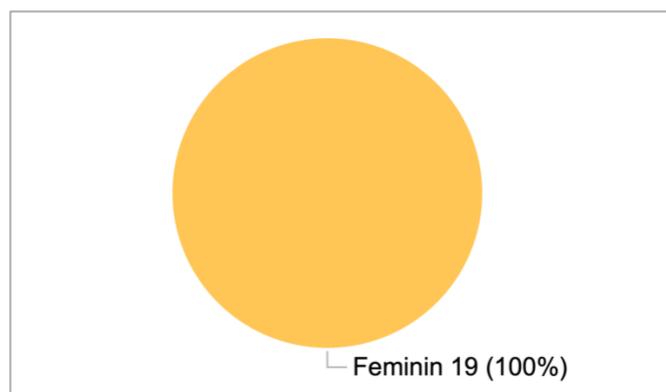

Figura 5.6. Repartizarea membrilor din echipa executivă după gen

Această distribuție sugerează o diviziune tradițională a rolurilor de gen, în care bărbații ocupă în principal funcții de conducere strategică, iar femeile sunt responsabile de activități executive și administrative. Este necesară o reevaluare a ponderii dintre femei și bărbați în structurile de conducere pentru a încuraja participarea femeilor în poziții de lideri strategici, astfel încât să se promoveze un echilibru real de gen, nu doar în rolurile tehnice, ci și în cele decizionale. Acest lucru ar contribui la diversificarea perspectivei și la creșterea eficienței organizaționale.

C. Obstacole și bariere întâmpinate de femei în accesarea pozițiilor de decizie

Analiza datelor furnizate în cadrul chestionarelor relevă o preponderență semnificativă a femeilor în procesul de recrutare și angajare în cadrul echipelor executive ale GAL-urilor analizate. Dintr-un total de 15 dosare depuse de femei, doar 5 au fost selectate, comparativ cu un singur dosar depus de un bărbat, care a fost de asemenea acceptat. Astfel, concluzionăm că pozițiile executive în cadrul GAL sunt mai atractive pentru femei datorită flexibilității graficului de timp și normei de implicare pe de o parte dar și disponibilității mai mare a femeilor de a se dedica unor joburi la nivel local care implică un nivel mai mic de salarizare.

x. Aceștia au menționat că nu au întâmpinat dificultăți majore, ci doar provocări logistice sau tehnice. Toți cei 6 respondenți au confirmat că au participat la oportunitățile de dezvoltare profesională oferite de GAL-uri, cum ar fi instruirii, activități de formare, programe de mentorat, schimburi de experiență și acces la rețele de suport și networking.

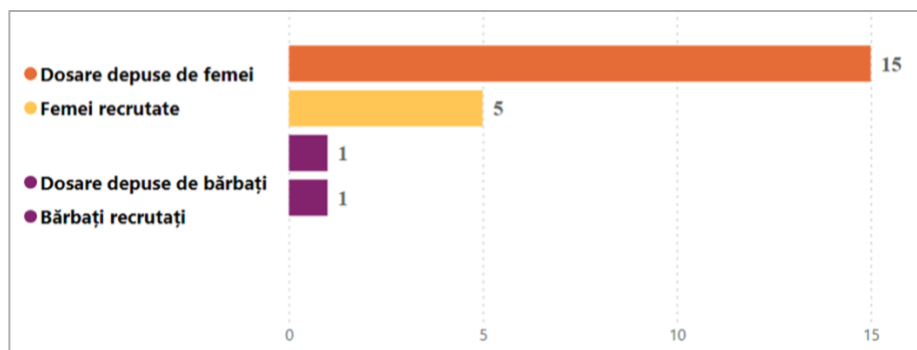

Figura 5.7. Date cu privire la procesul de recrutare în echipele executive GAL

Aceste inițiative au avut un rol important în îmbunătățirea abilității femeilor de a accesa și de a performa în funcții de conducere.

Cu toate acestea, obstacolele întâmpinate de femei sunt rare și de natură logistică sau tehnică, ceea ce subliniază necesitatea unor măsuri de îmbunătățire a proceselor de recrutare și sprijin logistic pentru a facilita și mai mult accesul egal la pozițiile de decizie

D. Programe sau activități de suport și asistență pentru femei (implementate de GAL sau accesate de GAL inclusiv prin parteneriate)

Din cele 6 GAL-uri partener, 2 GAL-uri au implementat programe sau activități de suport și asistență pentru femei (implementate de GAL sau accesate de GAL inclusiv prin parteneriate).

GAL Stejarii Strămoșești în parteneriat cu 2 asociații membre GAL a implementat 2 proiecte în cadrul acestei tematici: **Proiectul „Nistrul care ne unește” în parteneriat cu AO „Nufărul”** având ca scop dezvoltare comunitară, implicarea femeilor în consolidarea păcii și securității de pe ambele maluri ale râului Nistrului și **proiectul „Hora la fântână” în parteneriat cu AO „Plai Nistrean”** ce a presupus dezvoltare comunitară, dialog între primăria Solonceni raionul Rezina și primăria Ofatinți raionul Râbnița, pentru promovarea rolului femeii în consolidarea păcii și securității cu participarea colectivelor artistice. Ambele proiecte au inclus sesiuni de informare.

De asemenea, în parteneriat cu AO „Nufărul” și Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare (PISA) au fost distribuite membrilor GAL-ului 6 numere în cadrul Campaniei de informare pentru creșterea gradului de conștientizare privind reziliența și siguranța cetățenilor.

GAL Farmecul Nistrului pe parcursul anului 2024 a implementat **proiectul „Aroma bucatelor locale – modalitate de promovare a dialogului și colaborării dintre localitățile raionului Dubăsari de pe ambele maluri ale Nistrului”** în cadrul proiectului „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale pe ambele maluri ale râului Nistru”, implementat de Oficiul ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR), PNUD și UN Women, și finanțat prin intermediul Fondului Națiunilor Unite pentru Consolidarea Păcii (UN PBF).

E. Securitatea și siguranța comunitară – percepții și atitudini la nivel local

Studiul explorează percepțiile comunitare și atitudinile privind securitatea și insecuritatea la nivel local, având drept obiectiv integrarea Agendei FPS.

Pentru a analiza percepția cu privire la violență și insecuritate la nivel local, am aplicat un chestionar adresat primărilor din localitățile membre GAL. Pe baza răspunsurilor din chestionarul aplicat în cele 22 de primării în GAL-urile partenere, se evidențiază o serie de concluzii relevante privind siguranța comunitară, tipurile de violență și insecuritate percepute la nivel local.

Cele mai frecvente tipuri de violență la nivel local includ violența fizică și verbală atestată fiecare în câte 18 localități respondente iar violența psihologică în 17 din 22 localități. Violența economică este atestată în 5 localități iar violența digitală și sexuală în respectiv 1 și 2 localități. Acest lucru ne arată că violența de natură emoțională și fizică este percepută ca fiind o problemă majoră la nivel local.

Analizând răspunsurile cu privire la cât de des se întâmplă cazuri de violență asupra anumitor grupuri, în baza răspunsurilor avem următoarea situație:

Grupul Femei – 77,3% din respondenți consideră că asupra femeilor cel mai des se atestă forme de violență. Cazurile de violență asupra femeilor sunt percepute ca fiind ocazionale în majoritatea comunităților (54,5%), iar un procent semnificativ (18,2%) consideră că acestea apar des. Conform datelor prezentate, violența psihologică și cea fizică sunt cele mai frecvent întâlnite forme de abuz asupra femeilor, fiind raportate de 68,2%, respectiv 63,6% dintre respondenți. Aceste rezultate subliniază necesitatea unor măsuri mai eficiente pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor la nivel local.

Grupul Bărbați – Conform răspunsurilor primite, cele mai frecvente tipuri de violență asupra bărbaților sunt violența verbală (81,8%) și violența fizică (40,9%), urmate de violența psihologică (22,7%). În ceea ce privește frecvența cazurilor de violență asupra bărbaților în comunitate, majoritatea respondenților consideră că acestea se întâmplă rar (40,9%) sau foarte rar (31,8%), sugerând o percepție scăzută a prevalenței acestui fenomen.

Grupul persoanelor marginalizate (persoane cu dizabilități, minorități etnice etc) – este afectat de violență verbală (59,1%) și psihologică (54,5%), dar cazurile raportate rămân mai reduse față de celelalte 2 grupuri.

În ceea ce privește insecuritate la nivel local, conform răspunsurilor, principalele tipuri de insecuritate la nivel local sunt insecuritatea economică și insecuritatea socială (63,6%), urmate de insecuritatea ecologică (54,5%) și cea energetică (45,5%). Aceste rezultate reflectă preocupări majore legate de stabilitatea economică și socială, dar și de mediu și acces la resurse esențiale.

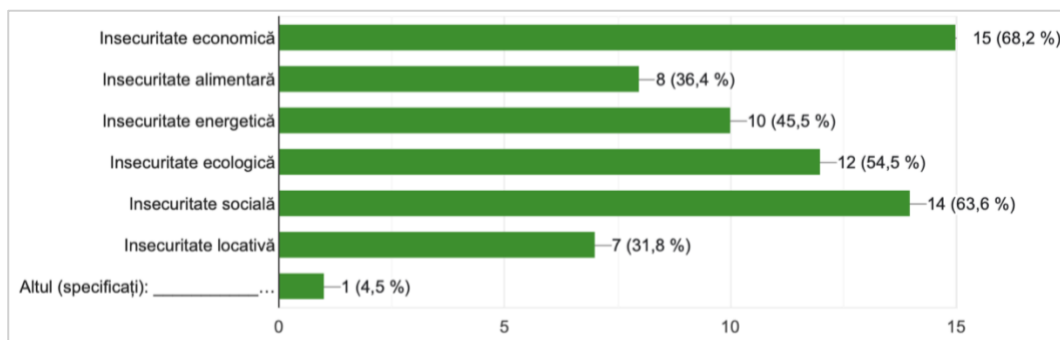

Figura 5.8. Percepția cu privire la tipurile de insecuritate la nivel local

În cadrul atelierelor de lucru și discuțiilor cu membrii GAL am concluzionat că **securitatea** este percepută ca un echilibru între stabilitatea socială, economică și protecția fizică. În cadrul activităților proiectului femeile și

grupurile vulnerabile au subliniat nevoia de adăposturi de urgență și infrastructură de alarmare ca elemente esențiale pentru reducerea riscurilor. Deși există o deschidere crescută față de implicarea femeilor în procesele decizionale legate de siguranță, **atelierile de lucru** au evidențiat bariere culturale și o lipsă de încredere în capacitatea acestora de a exercita leadership.

GAL-urile au demonstrat că pot aborda eficient problemele de siguranță prin inițiative locale. Exemple de bune practici includ: *crearea rețelelor de suport pentru victimele violenței de gen („Farmecul Nistrului”)* și *dezvoltarea unor adăposturi de urgență („Tezaurul Botnei”)*.

Analiza SWOT aplicată în lumina subiectului securității comunitare indică parteneriate solide între APL, ONG-uri și sectorul privat, precum și experiența în implementarea proiectelor comunitare drept puncte tari. Printre punctele slabe se numără lipsa infrastructurii specializate și absența indicatorilor clari de evaluare a progresului. Oportunitățile includ accesul la finanțări europene și internaționale, precum și posibilitatea cooperării transfrontaliere. Totuși, instabilitatea geopolitică și reticența comunitară reprezintă riscuri semnificative.

În acest context, se recomandă dezvoltarea infrastructurii necesare pentru siguranță, inclusiv adăposturi de urgență dotate cu resurse esențiale, consolidarea participării femeilor în procesele decizionale prin organizarea de sesiuni de instruire și derularea de campanii care evidențiază beneficiile egalității de gen și incluziunii.

F. Percepția cu privire la rolul GAL în asigurarea securității comunitare

Acest domeniu de analiză reprezintă unul dintre principalele în cadrul acestui studiu , având în vedere rolul tot mai activ al Grupurilor de Acțiune Locală în mobilizarea resurselor și răspunsul la nevoile comunității în situații de criză. Această secțiune explorează modul în care membrii GAL percep contribuția organizației lor la asigurarea securității comunitare, incluzând coordonarea intervențiilor în situații de urgență, crearea de parteneriate strategice cu alte instituții relevante și implementarea măsurilor de prevenire și gestionare a riscurilor. Constatările se bazează pe perspectivele exprimate de respondenți și pe exemplele de bune practici identificate în cadrul activităților GAL.

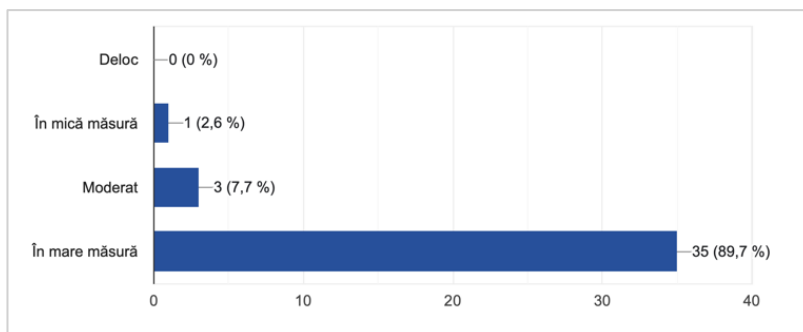

Figura 5.9. Percepția membrilor GAL cu privire la cât de importantă implicarea OSC-urilor în asigurarea rezilienței și securității la nivel

În analiza tezei cu privire la rolul GAL în asigurarea securității comunitare, am analizat percepțiile membrilor GAL, prin intermediul unor întrebări în cadrul chestionarelor de evaluare inițială în cadrul atelierelor de instruire.

Astfel, răspunsurile au evidențiat o percepție puternică asupra rolului societății civile, inclusiv al Grupurilor de Acțiune Locală în asigurarea rezilienței și securității la nivel local, 89,7% dintre respondenți considerând acest lucru important „în mare măsură” (Figura 5.9.). De asemenea, implicarea femeilor în procesele decizionale este văzută ca un element cheie pentru stabilitate și armonie, 75% dintre respondenți evaluând această contribuție „în mare măsură” (Figura 5.10). Aceste rezultate subliniază importanța GAL-urilor ca organizații ale societății civile în mobilizarea resurselor locale și promovarea participării active a femeilor pentru creșterea securității

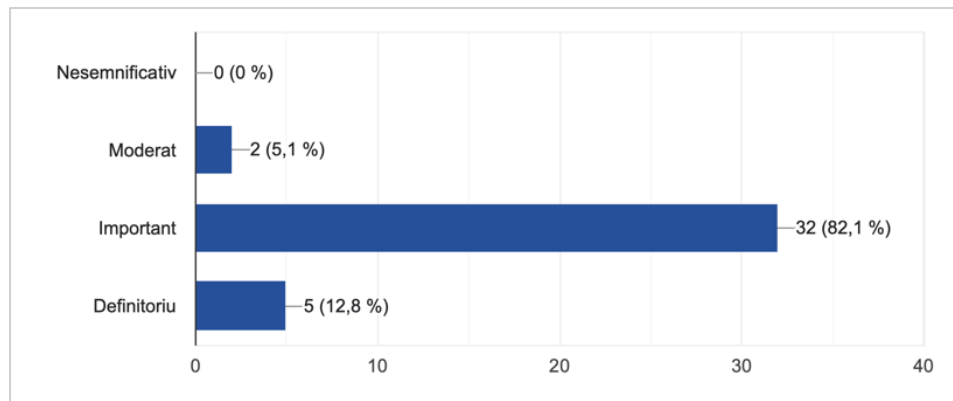

Figura 5.10. Răspunsul membrilor GAL cu privire la rolul femeilor în promovarea rezilienței și securității

comunitare. GAL-ul fiind o asociație bazată pe parteneriatul intersectorial are capacitatea și creditul de încredere din partea membrilor GAL dar și a comunității de a facilita comunicarea dintre parteneri și organizații locale pentru a discuta provocări, a soluționa conflicte, a preveni situații de criză și a oferi suport, inclusiv prin implicarea mai activă a femeilor.

În cadrul analizei chestionarelor adresate reprezentanților echipelor executive GAL, au fost evidențiate perspective diverse asupra rolului GAL în asigurarea securității comunitare, subliniind câteva dimensiuni esențiale ale implicării lor:

Promovarea rezilienței și siguranței comunitare prin campanii de informare și sensibilizare: „Eu cred că am putea interveni cu suport informațional către beneficiarii programelor, membrii GAL-lului și simplilor cetățeni prin lansarea de campanii de informare și sensibilizare”.

Consolidarea capacității operaționale a GAL-urilor pentru situații de urgență: „La nivel de GAL, ar trebui să avem contacte a departamentelor de situații de urgență și o listă a sediilor de urgență pentru a direcționa comunitatea în situații de criză.

Facilitarea colaborării între diferite instituții și parteneri, coordonarea și mobilizarea de resurse pentru gestionarea situațiilor critice: „GAL-urile sunt adesea primele care identifică nevoile comunității în cazul unor evenimente neașteptate, precum dezastre naturale, conflicte sau situații de urgență. Prin formarea unor echipe de intervenție și mobilizarea voluntarilor, acestea contribuie la gestionarea crizelor și la asigurarea protecției civile.” „Dezvoltarea unei baze de date a antreprenorilor locali care pot oferi produse și servicii esențiale (cazare, alimentare, transport, lemn, etc.) este considerată o inițiativă strategică pentru o mai bună gestionare a crizelor. Această măsură poate sprijini intervențiile rapide și eficiente în situații de urgență.” „GAL-urile sunt legătura între autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale și comunitate. Acestea pot mobiliza resurse și pot facilita colaborarea între diferitele entități pentru a răspunde eficient la situații de criză.”

Implicarea în amenajarea spațiilor de refugiu și sprijinirea victimelor: „Ar trebui ca și GAL-ul să dețină unele dotări pentru a interveni în situații de urgență, cum ar fi niște dispozitive de conectare prin rație, sau niște echipamente primare de ajutor.” „Cred, că am putea propune soluții și suport financiar reprezentanților sectorul public cu privire la amenajarea spațiilor de refugiu în caz de situații de urgență, etc.”

G. Educația și conștientizarea

În ceea ce privește educația și conștientizarea asupra Agendei „Femei, Pacea și Securitatea”, am analizat nivelul de cunoștințe și accesul membrilor și echipelor GAL la formări legate de această tematică, am evaluat impactul instruirilor organizate în cadrul proiectului, percepțiile acestora și nevoile de formare.

Conform chestionarului de evaluare inițială adresat participanților (membri GAL) în cadrul celor 3 ateliere desfășurate, 80% au participat pentru prima dată în cadrul unei instruiți care să abordeze subiectul Agendei FPS. De asemenea, conform chestionarelor, doar 12,5% din participanți au indicat familiarizare cu prevederile Rezoluției 1325 și Agenda FPS. Prin acest fapt constatăm gradul ridicat de noutate și acoperirea redusă a activităților de informare și formare în tematica Agendei FPS în cadrul regiunii GAL până la activitățile proiectului.

Pe baza chestionarului de evaluare finală din cadrul instruirilor, se poate concluziona că nivelul de cunoștințe și înțelegere al participanților privind tematica „Femei, Pace și Securitate” a înregistrat o creștere semnificativă. Majoritatea respondenților au demonstrat o înțelegere aprofundată a importanței implicării femeilor în măsurile de prevenire, protecție și participare, precum și o conștientizare sporită asupra rolului Rezoluției 1325 în promovarea egalității de gen și securității. Media procentajelor răspunsurilor corecte la chestionar este de 92,2%, ceea ce reflectă un nivel ridicat de înțelegere și asimilare a informațiilor de către participanți. **Acest progres reflectă eficiența sesiunilor de instruire și a programelor de formare oferite membrilor și echipelor executive GAL în cadrul proiectului.**

Referitor la disponibilitatea programelor de educație și formare pe tematica „Femei, Pace și Securitate” și egalitatea de gen am analizat răspunsurile în cadrul chestionarului completat de către GAL-uri, **3 din 6 GAL-uri au menționat experiențe și activități legate de programe de informare și anume:**

- **Participare în ateliere organizate de organizații:** Membri GAL au participat la ateliere de informare și conștientizare, organizate de organizații precum UN Women și Peace Corps Moldova, vizând capacitatea femeilor din mediul rural.
- **Colaborări indirecte:** Deși unele GAL-uri nu dispun de programe proprii, asociații din cadrul lor, precum AO „Bella Getica”, sunt implicate în inițiative legate de egalitatea de gen și răspunsuri la crize sociale.
- **Instruiri interne organizate în cadrul proiectelor implementate:** În cadrul unor proiecte specifice, cum ar fi „Aroma bucatelor locale” implementat de GAL “Farmecul Nistrului”, au fost desfășurate instruiți care au abordat stereotipurile de gen, disponibile și membrilor GAL și comunității locale.

Ținem să menționăm că trei GAL-uri nu au oferit detalii despre astfel de inițiative sau activități, sugerând posibile oportunități neexplorate pentru accesarea programelor educaționale. Totuși, se evidențiază o importanță semnificativă pe care membrii GAL o atribuie serviciilor de formare și training în dezvoltarea rezilienței organizaționale. Astfel, în cadrul chestionarelor de evaluare inițială, 85% dintre respondenți consideră activitățile de formare și training ca activități importante, iar 10% le văd ca fiind definitorii (Figura 5.11.), ceea ce subliniază nevoia continuă de instruire și de programe educaționale bine structurate.

Aceste rezultate indică un interes major pentru consolidarea capacităților locale prin educație, ceea ce reprezintă o direcție strategică esențială pentru viitoare activități și inițiative dar și îmbunătățirea rezilienței GAL inclusiv pe subiectul Agendei FPS.

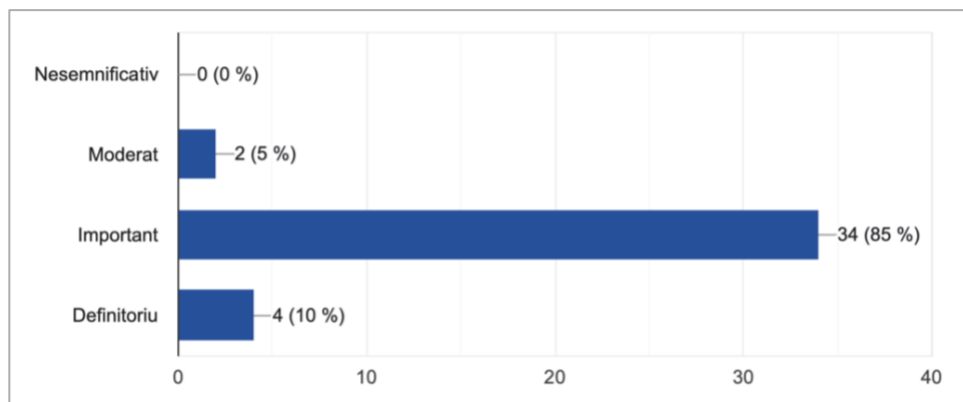

Figura 5.11. Răspunsurile participanților în cadrul evaluării inițiale la întrebarea „Cum vedeți rolul serviciilor de formare și training la dezvoltarea rezilienței GAL?”

Concluzii

1. **Cadrul instituțional insuficient dezvoltat pentru promovarea egalității de gen.** În cadrul celor 6 GAL-uri analizate, nu există regulamente specifice sau politici interne adoptate pentru promovarea egalității de gen, și totodată reglementările sau principiile legate de egalitatea de gen nu sunt incluse nici în alte documente strategice sau procedurale ale GAL-urilor.
2. **Existența dezechilibrelor de gen și reprezentare insuficientă a altor grupuri vulnerabile în structurile decizionale ale GAL-urilor analizate.** Deși la nivelul membrilor GAL **constatăm o situație relativ echilibrată**, proporția între femei și bărbați variază atât în cadrul Consiliilor de Administrație, Comitetelor de Selectare și Comisiilor de Cenzori. Cu toate că situația diferă de la GAL la GAL, per general femeile sunt mai bine reprezentate în comitetele de selectare și sunt subreprezentate în consiliile de administrație și comisiile de cenzori, iar funcțiile de președinte GAL sunt dominate aproape exclusiv de bărbați. Referitor la echipele executive, acestea sunt dominate în totalitate de femei. Această distribuție reflectă o diviziune tradițională a rolurilor de gen, sugerând bariere structurale și culturale care limitează accesul femeilor.
3. **Interesul crescut al femeilor pentru pozițiile executive din GAL-uri:** Există un număr considerabil mai mare de dosare depuse de femei în cadrul proceselor de recrutare comparativ cu bărbații, rata de selecție rămâne limitată. Totodată, percepția pozitivă a gradului de accesibilitate la aceste poziții, coroborată cu participarea activă la oportunități de creștere profesională, indică un mediu favorabil dezvoltării abilităților de lider în rândul femeilor. Cu toate acestea, există unele obstacolele tehnice și logistice în cadrul proceselor de recrutare și integrare în cadrul echipelor executive.
4. **Implicarea limitată a GAL-urilor în implementarea programelor și activităților cu privire la tematica FPS și egalitate de gen,** doar două dintre cele șase GAL-uri analizate au desfășurat astfel de inițiative. Totodată în procesul de implementare a proiectului, GAL-urile au avut o implicare majoră în activități de formare și mentorat.
5. **Comunitățile din GAL-uri au o preocupare majoră față de securitatea** economică, socială, mediu și accesul la resurse esențiale, percepând securitatea ca un echilibru între aceste tipuri de securitate și protecția fizică, cu un accent crescut pe nevoile femeilor și grupurilor vulnerabile.
6. **Rolul esențial al GAL-urilor în asigurarea securității comunitare** prin mobilizarea resurselor locale, coordonarea intervențiilor în situații de criză și facilitarea colaborării între parteneri. Percepția membrilor GAL evidențiază importanța implicării GAL-urilor și a femeilor în promovarea rezilienței și siguranței. Printre contribuțiile-cheie ale GAL pot fi sensibilizarea comunității, consolidarea capacităților operaționale pentru situații de urgență, sprijinirea victimelor și dezvoltarea parteneriatelor strategice.
7. **Lipsa obiectivelor specifice pentru egalitatea de gen și FPS:** Majoritatea SDL nu includ obiective strategice clare dedicate integrării dimensiunii de gen sau Agendei FPS. În documente, tematica de gen este fie tratată indirect, fie complet omisă. Aceasta limitează șansa de a dezvolta acțiuni direcționate și măsurabile în sprijinul egalității de gen.
8. **Absența indicatorilor specifici de gen:** SDL-urile analizate nu includ indicatori specifici pentru măsurarea progresului în domeniul egalității de gen sau al Agendei FPS. Lipsa acestor indicatori face dificilă monitorizarea impactului inițiativelor implementate și evaluarea progresului în atingerea obiectivelor de gen.
9. **Tratarea superficială a riscurilor de insecuritate:** În contextul geopolitic instabil (Transnistria, Ucraina), SDL-urile nu abordează în mod detaliat riscurile de insecuritate. Lipsa măsurilor concrete

pentru protecția femeilor și grupurilor vulnerabile în caz de criză reprezintă o lacună semnificativă în documentele strategice.

10. **Lipsa unui capitol dedicat Agendei FPS:** Niciun SDL analizat nu include un capitol specific pentru Agenda FPS. Această omisiune limitează integrarea strategică a tematicii și reduce șansele de a atrage resurse suplimentare pentru inițiative legate de egalitatea de gen.
11. **Planuri de acțiune și parteneriate generale:** Planurile de acțiune din SDL sunt generale, fără a include măsuri specifice pentru promovarea participării femeilor sau gestionarea riscurilor pentru grupurile vulnerabile. Parteneriatele menționate sunt rareori bine definite și nu includ OSC-uri specializate în egalitatea de gen.

Recomandări

- 1. Promovarea echilibrului de gen și reprezentării grupurilor vulnerabile în structurile și organele GAL** care va contribui la reprezentarea echitabilă, diversificarea leadership-ului, sporirea eficienței și incluziunea la nivel decizional. Stabilirea unor cote minime de reprezentare de gen în consiliile de administrație, comitetele de selectare și comisiile de cenzori.
- 2. Elaborarea politicilor și regulamentelor interne** pentru promovarea egalității de gen în cadrul asociației GAL.
- 3. Creșterea rezilienței instituționale și comunitare, punând accent pe sprijinirea femeilor și fetelor în fața riscurilor de securitate** prin ajustarea politicilor interne ale GAL pentru promovarea prevederilor Agendei FPS, crearea unui mecanism de sprijin pentru femei și fete, dezvoltarea programelor de instruire pentru cetățeni din teritoriul GAL privind implementarea Agendei FPS.
- 4. Integrarea explicită a obiectivelor strategice dedicate egalității de gen și FPS:** SDL-urile trebuie să includă obiective clar definite, care să sprijine participarea activă a femeilor și să promoveze egalitatea de gen. Acestea ar trebui să includă sprijin pentru antreprenoriatului feminin, acces la educație și resurse pentru grupurile vulnerabile.
- 5. Dezvoltarea mecanismelor de implicare constantă a grupurilor vulnerabile:** Se recomandă crearea unor platforme formale care să asigure implicarea activă a grupurilor vulnerabile, cum ar fi forumurile comunitare sau consultările periodice.
- 6. Introducerea indicatorilor specifici pentru monitorizarea progresului:** Este esențial să se stabilească indicatori de performanță specifici pentru egalitatea de gen și securitate, precum procentul femeilor beneficiare ale proiectelor sau numărul inițiativelor economice conduse de femei.
- 7. Elaborarea planurilor de intervenție rapidă pentru gestionarea riscurilor de insecuritate:** SDL-urile ar trebui să includă măsuri pentru gestionarea riscurilor geopolitice, cum ar fi protecția femeilor și a copiilor în caz de criză, dezvoltarea rezilienței economice și sprijinirea comunităților vulnerabile.
- 8. Elaborarea unui capitol separat dedicat egalității de gen și Agendei FPS:** Un subcapitol specific ar permite integrarea coerentă a Agendei FPS în SDL și ar facilita atragerea de resurse suplimentare pentru inițiativele legate de egalitatea de gen și securitate.
- 9. Consolidarea și dezvoltarea parteneriatelor strategice:** SDL-urile ar trebui să stabilească parteneriate solide cu OSC-uri, instituții publice și organizații internaționale, pentru a dezvolta și implementa inițiative eficiente de egalitate de gen și securitate. Totodată, GAL-ul poate fi integrat în sistemele și procesele de comunicare cu privire la securitatea comunitară prin crearea unor protocoale de colaborare și comunicare rapidă în situațiile de insecuritate.
- 10. Consolidarea capacităților comunitare:** Organizarea de sesiuni anuale de instruire pentru membrii GAL și comunitate privind dimensiunea de gen, prevenirea violenței și leadership. Crearea unui mecanism de participare formală a femeilor și grupurilor vulnerabile în procesele decizionale. Aceste recomandări conturează o viziune clară asupra progreselor și lacunelor existente, oferind un cadru strategic pentru dezvoltarea SDL-urilor într-un mod inclusiv și sensibil la dimensiunea de gen.

Despre RNDRL

Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER (RNDRL), înființată oficial la 17 ianuarie 2019, este o **organizație dedicată dezvoltării mediului rural, inclusiv creșterii competitivității și îmbunătățirii calității vieții locuitorilor din sate și din orașele mici.**

Înființarea rețelei se datorează eforturilor comune ale Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) existente în 2018 și organizațiilor facilitatoare, care au fost susținute de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și de Uniunea Europeană. **Prin activitatea noastră, contribuim la dezvoltarea zonelor rurale din Republica Moldova fiind parte a proceselor de implementare a abordării LEADER, stabilind parteneriate la nivel local, național și internațional, favorizând interacțiunea și dezvoltarea GAL-urilor.** RNDRL reunește 51 de Grupuri de Acțiune Locală (GAL), o organizație neguvernamentală și un membru individual, acoperind peste 55% din teritoriul rural al țării, care reprezintă interesele a 1,19 milioane de locuitori.

Rol și activitate

RNDRL a demonstrat un impact semnificativ la nivel național, asigurând implementarea a peste 39 de Strategii de Dezvoltare Locală (SDL) și 5 Strategii SMART Village, implicând activ comunitățile rurale în procese decizionale. Printre obiectivele principale ale organizației se numără:

- **Dezvoltarea sustenabilă a comunităților rurale** prin implementarea metodologiei LEADER și a altor instrumente inovatoare.
- **Consolidarea capacităților locale** prin instruire, mentorat și sprijin tehnic pentru GAL-uri și comunitățile rurale.
- **Promovarea incluziunii sociale** cu un accent pe implicarea femeilor și a grupurilor vulnerabile în procesul decizional.
- **Crearea și dezvoltarea de parteneriate și cooperări intersectoriale** la nivel național și internațional pentru sprijinirea dezvoltării comunităților.

În perioada recentă, RNDRL a implementat și desfășurat activități ce susțin prevenirea conflictelor, reconcilierea comunitară și promovarea egalității de gen.

Contribuția RNDRL la dezvoltarea rurală

Pe parcursul activității sale, RNDRL a avut o contribuție semnificativă în:

- **Transformarea metodologiei LEADER într-un instrument strategic** pentru dezvoltare rurală.
- **Îmbunătățirea legislației naționale:** Sprijinirea procesului de reglementare pentru finanțarea GAL-urilor.
- **Implementarea proiectelor inovatoare:** Implementarea Smart Village și proiectelor de abilitare pentru femei au fost priorități recente ale organizației.

Angajament pentru incluziune și sustenabilitate

RNDRL promovează valorile egalității de gen, ale cooperării și ale incluziunii sociale, asigurând un mediu propice dezvoltării comunităților rurale. Pe viitor, organizația își propune:

- Extinderea metodologiei LEADER și integrarea acesteia în alte regiuni.
- Crearea de modele sustenabile pentru parteneriate intersectoriale.
- Sprijinirea activă a femeilor și grupurilor vulnerabile în procesele decizionale și economice.